БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 29 (11933)

1969 оной февралиин 4, вторник

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ОЛХОЗОЙ РАВЛЕНИИН ООСООН

...нютагуудаар колхознигуудай хамтын суглаан боложо, үн...жэлэй дүнгүүдые, шэнэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа зүб...сожэ захалба. Энэмнай ажахын, политическэ айхабтар ехэ ...артай хэрэг болоно.

...лхозой правлениин тоосоото элидхэл дотор харуулагдаһан ...хадаа олон зуун, мянган хүнэй хамтаараа оролдожо бүтээ...лмэрнин дүн гээшэ. Мүн колхозуудые эмхидхэлэй, ажахын ...бэхижүүлхэ гэжэ парти, правительствын саг үргэлжэ анха...табижа байһанай ашаар хамтын ажалай хүсэн жэлһээ жэлдэ ..., хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн материально-техническэ баазатай ...гаршална.

...гарһэн жэлдэ манай республикын олонхи колхозууд амжалта...хүдэлжэ гараа. Тэндэ ороохо тарянай, бусад ургамалнуу...гаса нилээд дээшэлжэ, адууһа малай ашаг шэмэ хараата ехэ ...байха юм. Фермэ, бригадануудые ажахын тоосоондо оруул...ганай ашаар олохон колхозуудта элдэб эсын үлүү гаргаша ...болижо, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаржа захалаа.

...хамтын ажалай хүсэн ехэ боложо, колхознигуудай баян дэлгэ...нуудаг байһаниинь Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ кол...хамтын суглаан дээрэһээ элитэ харагдана. Энэ артелиин мүн...оршонь нёдондо 1 миллион 211 мянга гаран түхэригтэ хү...гү, али урда жэлэйхиһээ 300 мянгаад түхэригөөр дээшэлһэн . Колхозой олзонь бүхы гаргашаяа харюулаа. Гадна үшөө 411 ...түхэриг сэбэр олзо ажахы абаба. Жэлэй туршада колхозни...ажалай бүтээсэ 34,3 процент ехэ боложо, колхозой хубааг...жасада 200 мянган түхэриг оробо.

...бүгэдын ашаар колхоз өөһэдынгөө мүнгэ зөөреэр эхин ша...һургуулиин болон интернадай байшангуудые, бани, автомати...телефоной станци барижа, 36 мянган түхэриг мүнгэ колхоз...ай культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ зорюулаа.

...колхозой правлениин түрүүлэгшэ Николай Николаевич Щер...тоосоото элидхэл дотороо колхознигуудай хамтынгаа хүсөөр ...амжалтануудые харуулхаһаа гадна, бии байгаа арга болом...элишэлһэн, дутагдалнуудта горитой анхарал хандуулһан. ...адууһа малай үүлтэр һайжаруулха, фермэдэхи ажал ехэ...хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньһожоруулха асуудалнуудта колхозой ...тогтоһон байна. Элидхэл тушаа 16 хүн үгэ хэлэжэ, кол...гуудай ажалай журам бэхижүүлхэ, хамтын зөөридэ наринаар, ...һоор хандаха, үйлэдбэридөө түрүү арга, эрдэм наукын туй...нуудые нэбтэрүүлхэ тухай анхарһан байха юм.

...хамтын суглаанда хабаадаһан 300 гаран колхознигууд 1969 ...бэелүүлхэ социалис уялгануудаа тодорхойлбо. Ороохо тарья...гаса гектарай 16,5 центнертэ хүргэхэ, үнеэн бүриһөө 1900 ...haaxa, һаалиин нэгэ фермын бүхы хүдэлмэрине оньһожо...гэхэ мэтэ зорилгонууд хараалагдаа.

...Гэбэшье республикымнай олохон колхозууд гүрэн түрыя ...үзүүлэгдэжэ байгаа ехэ туһаламжые зүбөөр хэрэглэжэ ..., ажалаа, үйлэдбэреэ бирагүйгөөр эмхидхэһэнэй эсэстэ жэ...алтагүйгөөр дүүргээ. Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэм...колхоз дээрэ хэлэгдэһэн Ленинэй нэрэмжэтэ артельтэй хаяа ...оршодог. Теэд жэлэйнь дүн тад ондоо байшоо. XX партсъез...нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд мүнгэ зөөридөө һаланаар ..., үйлэдбэридөө, элдэб барилгада үлүүсэ ехэ мүнгэ гарга...олзонь гаргашаяашье бүрин харюулжа шадаагүй.

...олохон колхозой хүтэлбэрилэгшэд жэл соо ороһон олзо доходоо ...хубаарилнагүй. Үлүүсэ ехэ мүнгэ зөөри үйлэдбэридэ гарга...гаана, колхозой захиргаанай элдэб хэрэгтэ хэмһээ ехэ мүнгэ .... Үнгэрһэн жэлдэ республикын колхозуудай тоо дүрбэн ...гөөр (совхоз болгогдоһон) үсөөрөөшье һаа, урда жэлэйхиһээ ...ганай элдэб албатан 700 хүнөөр олошоржо, тэдэндэ урдын... 700 мянган түхэриг мүнгэн үлүү түлэгдөө. Зарим колхозууд ...гээ хубаагдадаггүй жасада тон бага мүнгэ оруулна. Эдэ бүхы ...нууд хамтын суглаанай болохоһоо урид аймагуудай үйлэдбэ...управлениин балансын комиссида, управлениин Совет дээрэ ...ор харагдаха ушартай.

...жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэ хамтын суглаанда һайса бэл...гтэй. Колхозой правлениин тоосоое уридшалан хаража үзэ...гала. Тэрэнэй гол тоо, баримтануудые агитаторнууд даалгаг...участогуудаараа ябажа, колхознигуудта тайлбарилан ойл...уялтатай. Суглаанай урда тээ асуудал ба харюугай үдэшэ ...болохо. Тэндэ колхознигуудай һонирхоһон асуудалнууд ...гдэхэ бшуу. Мүн жэлэй дүнгүүдые урдахи хэдэн жэлнүү...сасуулһан диаграмма, таблицанууд зохидоор бэшэгдэжэ, ...ор үлгэгдэхэ жэшээтэй.

...зарим колхоздо хамтын зөөри һайса бүридхэлдэ абтадаггүй, ...тын комисси мууса хүдэлдэг байһан. Энээнииe саашадаа тэ...гагүй. Хамтын зөөри үбэршэлдэг, тэрээндэ һаланаар, эзэн ...хандадаг хүнүүд олоной урда элишэлэгдэхэ, зохихо хэмжээн ...абтаха болоно.

...колхозой правлениин тоосоото элидхэл дотор шүүмжэлэл ба ...шүүмжэлгэ ехэхэн һуури эзэлхэ ушартай. Тиихэдээ бригада, ...дэй ажал сасуулан шэнжэлэгдэжэ, тү... бүриинь амжалта, ...нууд тодорхойгоор харуулагдаха зэргэтэй.

...жэлэй тоосоото ба тоосоото-һунгалтын суглаануудые эмхитэй ...үнгэргэхэ талаар аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ...органууд сэхэ харюусалгатай. Жэлэй дүнгүүдые али бүхы ...нь шэнжэлхэ, колхозуудай үйлэдбэриин хубинуудые (бригада, ...нуудые) ажахын тоосоондо оруулха, экономическа хүдэлмэри ...уулха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаха байна.

...хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, ороохо тарянай, ...ургамалнуудай ургаса эрид дээшэлүүлхэ, адууһа малай ашаг ...ехэ болгохо, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха талаар ...ай ЦК-гай октябриин Пленумэй табиһан зорилгонууд колхозни...гол анхаралда байха зэргэтэй. Тэдэнэр ажахы доторойнгоо ...боломжонууд тухай, тэрэниие яажа түргөөр ашаглаха тушаа ...гөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлэжэ үгэхэ болоно.

...969 он — совет арадай түүхэдэ онсо һуури эзэлхэ байһа...нитэ. Ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа, агууехэ багша ...Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр ...шиидхэхы жэл болохо байһаниинь дамжаггүй.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ЧЕХОСЛОВАК ТЭМСЭГШЭД МОСКВА ЕРЭБЭ

...ословакиин эб найрамдалай ...ай делегаци Эб найрамдал ...аха советскэ комитедэй ...феврaлиин 2-то Москва .... Энэ комитедэй түрүүлэгшэ ...Иржи Штепановский. Дали...бно гэгшэд тус делегацине ....

Энэ делегациин СССР-тэ байха үедэ аха дүү хоёр ороной эб найрамдал хамгаалха комитедүүдэй харилсаа холбооной асуудалнууд хаража үзэгдэхэ.

(ТАСС).

НЭГЭШЬЕ ХУРЬГА ГАРЗАГҮЙГӨӨР ТҮЛЖҮҮЛХЭ — ХОНИШОДОЙ НАНГИН УЯЛГА

АЖАЛЫНЬ УРАГШАТАЙ

Хонин һүрэгүүдээ хурдан түргэнөөр олошоруулха, һайн шанартай нооһо, мяха гүрэндөө элбэгээр худалдадаг болохо гэжэ аймагаймнай ажахынуудай хонишод, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд эрмэлзэнэ. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишодой үүсхэл ажахы бүхэндэ халуунаар угтагдажа, аймагай колхоз, совхоз бүхэн энэ жэл зуун хонин бүриһөө 90-һөө үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ гэжэ шиидээд байна.

Абаһан энэ ехэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ аргатайбди. Хониднай үбһэ тэжээлээр урдынхиһаа һайнаар хангагдаһай. Аймаг дотороо эхэ хонин бүридэ тэжээлэй 130 единицын хэмжээнэй үбһэ, силос, талха тарянай зүйл үгтэнхэй гэхэ гү, али үбэлжэлгын үедэ хонин бүридэ 234 килограмм бүдүүн тэжээл, 230 килограмм силос, 44 килограмм тариан хүртэнэ. Эхэ хонидой үбэлэй байранууд заһагдажа, бүрин дулаалагдаһан байха юм.

Мүнөө аймагай ажахынуудта хурьгад олоор абтажа байна. «Дружба» колхозой 6000 эхэ хонидһоо 4 мянга гаран хурьгад абтаад, гарзагүйгөөр томо болгогдоно. Мүн «Победа», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта, Охин-Булагай совхоздо шэнэ түл һайнаар абтана.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз 2 мянга гаран хурьгатай болонхой. Эндэхи хонишод аха дүү Калашниковтан илангаяа бэрхээр ажаллана. Иван Семенович Калашников һамгантаяа хоюулан хүдэлжэ, мүнөө хурьгадаа абажа дүүргэхэ дүтэлөө.

Охин-Булагай совхозой түрүү хонишод Чойдок Бадмажапов, Николай Хандажапов гэгшэдэй отарануудай хонидой хахадһаа олонхинь хурьгалаад байна.

Һүүлэй мэдээгээр аймагай колхоз, совхозуудта 15 мянга гаран хурьгад абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Тиигэжэ энэ жэлдэ абтаха хурьгадай гурбанайнь нэгэ хуби шахуу түрэбэ. Хонид энэ жэлдэ һайн тамиртай байжа, һүтэйгөөр түрэнэ. Тиимэһээ искусственна һү бэлдэхэ хэрэггүй байба.

Мүн хонидой ухэл гарза эрид хороогдоо гээшэ. Энэ үбэлжэлгын эхилхэһээ хойшо урдынхиһаа жэшэхэдэ, 1185 хонин үсөөн гарзалһан байна.

Хонин һүрэгүүдээ һайнаар ондо оруулха, түл түрэсээ гарзагүйгөөр томо болгохо асуудалда аймагайшье хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ехэ анхарал табина. Тэдэнэр ажахы бүхэниие онсо хиналтада даажа абаад, эхэ хонидой отарануудаар ябажа, эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри хэжэ, социалис мүрысөө эмхидхэнэ.

Эдэ бүгэдын хажуугаар 1969 ондо хонидой типовой байра олоор бариха, хонишодто һайн гэрнүүдые табижа үгэхөөр хараалагдана.

Н. МОЧАНИНОВ,
Бэшүүрэй аймагай үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник.

СООЛГОТЫН ХОНИШОДОЙ ЗОРИЛГО

Нарһатын совхозой Соолгото гэжэ газарта Н. Ш. Цыренжаповагай даадаг эхэ хонидой отара үбэлжэнэ. Эндэхи 580 эхэ хонидые мүнөө дүрбэн хүн харууһалжа байнхай, хонидынь бултa хурьгалха. Тус отарын хонид хүсэ шадал, тэнхээ тамираа алдангүй ондо оруулагдажа байна. Үбһэ тэжээлээршье урдахи жэлнүүдтэ орходоо һураггүй һайн. Манай ябахада эндэ 100 гаран хурьгад абтаад байгаа һэн. Мүнөө бүришье олон болоо ёһотой.

Мүнөө жэл тус отарынхид хонин бүхэнһөө хурьга абаха, 3,5 килограмм нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушааха гэһэн социалис уялгатай.

— Мүнөө дээрээ ажал хэрэгынь муу бэшэ ябажа байна. Хонидоо үдэрынь нэгэ дахин уһална, хоёр дахин эдеэлүүлнэ. Үбһэ, зелёнко, һолоомын хажуугаар тэдээндэ обёос үгэлсэнэ. Хонидой байра дулаан. Мүнөө сүүдхэдээ 14—15 хурьган түрэнэ. Түрэһэн хонид хурьгадтайгаа хамта дулаан байра соо недели тухай байлгагдаад, газаашаа гаргагдана.

Ахалагша хонишон Нагма Шираповна мал ажал дээрэ 21-дэхи жэлээ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болоһон хүн юм. Нёдондо ВДНХ-да Москва ошожо ерэһэн.

Эдэ хонишод һайн гэртэ ажаһуунад. Гэрэйнь зосоо ариг сэбэр, хана хаяань сагаадагданхай.

Гэхэтэй хамта дутагдалнууд юун бэ гэхэдэ, Нарһатын хонишодой дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Үбэлэй сагта сүлөө забгүйгөөр хүдэлжэ байһан эдэ хонишодто совхозой клуб, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа нэгэшье хандуулнагүй. Отара, гүүртэнүүдтэ ошожо, кино концерт табинагүй. Нүүдэл библиотекэ абаашагданагүй. Тиимэһээ тэдэнэй дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй шахуу. Мүн һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүдшье эмхидхэгдэнэгүй. Һайшаалтай юумэниинь юун бэ гэхэдэ, һүүлэй үедэ гүүртэ, отаранууд дээгүүр автолавка ябадаг болоо.

Холо газарта хүдэлжэ байһан хонишод банида үсөө ородог гэлсэнэ. Хахад һарадаашье банида нэгэ дахин ороо һаа, ехэ һайн байгаа гэлсэнэ.

Эндэ заагдаһан дутагдалнуудые совхозой партком хараадаа абажа, зохихо хэмжээнүүдые бушуу түргэнөөр абаха бээ гэжэ найдагдана.

Яруунын аймагай Нарһатын совхозой Н. Ш. Цыренжановагай хүтэлбэрилдэг отарынхидай 1969 ондо урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ байһандань найдамаар.

М. ЦЫРЕНОВ.

Зураг дээрэ: 1. Соолготын отарын хонин һүрэг. 2. Тус отарые эрхилэгшэ Нагма Шираповна Цыренжапова (баруун тээһээ хоёрдохинь) суттаа хүдэлдэг нүхэдтэйгөө хамта.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

Түл хэр зэргэ абтанаб

1969 оной февралиин 1-дэ республикын колхоз, совхозуудта 234630 хурьган абтаа

Аймагууд	Февралиин 1-дэ абтаһан хурьгадай тоо	Түрэһэн гарзалһаниинь (проц.)
Бэшүүрэй	15.112	0,3
Зэдын	23.359	0,2
Яруунын	20.286	0,3
Загарайн	12.245	0,4
Захааминай	10.729	0,2
Хэжэнгын	27.644	0,1
Хяагтын	21.109	0,6
Мухар-Шэбэрэй	36.651	0,2
Ахын	3.597	0,5
Сэлэнгын	25.687	0,2
Түнхэнэй	6.989	0,8
Улаан-Үдын	19.040	0,2
Хориин	12.252	0,4

Хонидой түл абтажа захалһаар үшөө нэгэ арбан хоног үнгэрбэ. Республикын хонишод 10 хоногой туршада 124,3 мянган хурьга абаһан байна. Бүхыдөө республикын ажахынуудта 234.630 хурьган абтаа гэхэ гү, али 100 хонин бүриһөө 34 хурьган түлжүүлэгдэжэ байна. Февралиин түрүүшын 10 хоногто алагынь 100 мянган хурьган абтахаар хүлеэгдэнэ.

Республикын олонхи аймагуудта энэ жэл түл түрэсэ эмхитэйгээр абтажа, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынуудта 100 хонин бүриһөө 39 хурьган томо болгогдожо байнхай. Эндэхи «Забайкалец» колхоз 100 хонин бүриһөө 62 хурьга, «Искра» колхоз —52 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. «Искра» колхозой эрхим хонишон Михаил Петрович Иванов 100 хонин бүриһөө 89 хурьга, Суулгын совхозой түрүү хонишон Дамба Цыбикжапов—78 хурьга абаад, гарзагүйгөөр томо болгожо байна.

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоздо шэнэ түл эмхитэйгээр абтана. Эндэ 100 хонин бүриһөө 65 хурьган абтанхай. Мүн Хяагтын аймагай «Дружба» колхоздо, Хэжэнгын аймагай Худанай болон Хэжэнгын совхозуудта 100 хонин бүриһөө 50 гаран хурьган түлжүүлэгдэжэ байна.

Улаан-Үдын аймагай колхозуудай хонишод мүн лэ амжалтатай. Тус аймагай «Искра» колхозой суута хонишон Михаил Егорович Мясниковэй отарынхид 960 хурьгатай болонхой. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Михаил Дмитриевич Кушнаревой, «Дружба» колхозой—Андрей Тарасович Гордеевэй отарынхид түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

Юрэнхыдөө республикын колхоз, совхозуудта хурьгад һайнаар түлжүүлэгдэнэ, урда жэлэйхидэ орбол ухэл гарзань хоёр дахин бага.

Тиигэбэшье зарим ажахынуудта хонидой хурьга хаяха баримтанууд олон ушарна. Энэнь һанаа зобоотой. Юуб гэхэдэ, зарим хонишод хээли ехэтэй хонидоо буруугаар эдеэлүүлжэ, анхаралгүйгөөр харууһална гээшэ.

Хяагтын аймагай ажахынуудта бүхы түрэһэн хонидойнь 3,3 процентнь хурьга хаяһан байна. Эндэхи «Родина» колхозой түрэһэн хонидой аяар 6 процентнь дутуу, амигүй хурьга гаргаа тэжэ тоологдоно. Сэлэнгын аймагай ажахынуудта амигүй хурьга түрэһэн хонидойнь тоо 3,3 процент болоно.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула эхэ хонидой отара бүхэнэй байдалые наринаар шалгажа, зохихо хэмжээ абаха уялгатай.

Л. МАМУЛОВА,
республикын Хүдөө ажахын министерствын зоотехник.

ТОБШО-ХОНООР

ЯРУУНА. Аймагай колхоз, совхозуудай хонишодой халуун хаһа — шэнэ түл абалга эхилбэ. Мүнөө үедэ аймаг дотор хамтадаа 4000-аад хурьгад абтаад байна. Жэшээлхэдэ, «Дружба» колхоздо — 1600, «Коммунизм» колхоздо — 1000-аад хурьган абтаба.

А. БАБУШКИН.

ОРЛИК. (Манай штатнабэшэ корр. В. Галсанов телефоноор мэдээсэбэ).

Хүмэг шулуун хада уулата Ахын аймагай ажахынуудта хонидой шэнэ түл абтажа эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой хонишон Екатерина Мунконовагай даажа байгаа 250 хонидһоо мүнөө үень 200 гаран хурьгад абтаад байна. Мүн лэ энэ колхозой хонишон Цыдып Мунконовагай харууһалжа байгаа 280 хонидһоо 220 гаран хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Шэнэ түл абалга үргэлжэлһөөр.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ— ҺУНГУУЛИИН КОМИССИНУУДТА

ГҮНДЭ. (Телефоноор абтаба). Ажалшадай депутадуудай Яруунын аймагай Советдэ манай совхозһоо 14 депутат һунгагдаха. Энээнэй ёһоор 14 һунгуулиин округ тогтоогдожо, комиссинуудайнь бүридэлдэ совхозоймнай түрүү малшад, механизаторнууд, нютагай интеллигенциин түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдэбэ. Жэшээлхэдэ, Хоргын һунгуулиин округой комиссида суута хонишон Цыдып Дылгырович Бадмаев һунгагдаа.

Гүндын сельскэ Советдэ һунгаха 40 һунгуулиин округуудай хилэ тодорхойлогдожо дүүрээд, округуудай комиссинуудта кандидадуудые һанамжалха ажалшадай хамтын суглаанууд үнгэржэ байна. Сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитет һаяар комиссинуудые баталһан тогтоол гаргахань.

Совхозоймнай дүрбэн фермэнүүдэй түб тосхон бүхэндэ агитпункт нээгдээ.

Л. МИНЕЕВ,
Яруунын совхозой парткомой секретарь.

ДЕПУТАДУУД ТООСОНО

...нэй аймагай Тоорын сель...эй гүйсэдхэхэ комитет, бүхы ...нууд үнгэрөөшэ жэлдэ хэ...ажал хэрэг тухайгаа һунгаг...ай урда тоосоно, нютагай ...эй зургаанай ажал ябуулга ...үлжэ тушаа ажалшадай ..., дурадхалнуудые элирүү...боголно.

...үнгэрһэн сельсове...эй сесси дээрэ гүйсэд...комитедэй тоосоон шагнагда...түлээрэнь гүйсэдкомой гэ...бүрин тосхонуудай хамтын ...сессиин материалнуу...хэл хэбэ. Жэшээлэн хэ...гүйсэдхэхэ комитедэй гэ...депутадууд Данзан Шойсоронович Будаев Гужир тосхондо, Енжаб Шагдурович Гулгенов Зуун-Морин, Шанаа гэжэ һууринуудта ошожо, сельсоведэй зүгһөө тоосоо хэһэн, өөһэдынгөө һунгуулиин округуудай һунгагшадай захяануудай хэр зэргэ дүүргэгдэһэн тухай мэдээсэһэн байна.

Шанаа тосхоной һунгагшад захяануудайнгаа һайнаар дүүргэгдэһэндэ депутат Гулгеновтэ баясхалан хүргөө. Тэндэхи ажалшадай дурадхал бэелүүлэгдэн, хоёр найманшанай нэгэ доро хүдэлхэ шэнэ магазин нээгдээ. 36 айлай гэр шэнэ газарта урилагдажа, һэльбэгдэн заһагдаа.

Депутат Николай Иванович Солдатовай оролдолгоор модо отологшодой шэнэ посёлокто медицинскэ пункт нээгдээ, тэндэхи үйлсэ, харгынуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө үень шэнэ посёлогой үйлсэнүүдтэ нэрэ үгэхэ, гэрнүүдыень номерлохо хүдэлмэри түлэг ябажа байна.

Посёлогой культбаза шэнэ гэртэ нүүлгэгдэн түхеэрэгдэжэ, агитпункт хүдэлжэ эхилбэ.

Л. ХОРЕНОВ,
Түнхэнэй аймагай Тоорын сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

ПАРТКОМОЙ ҮДЭР БҮРИИН ХЭРЭГ

ШЭНЭ СЕКРЕТАРЬ

НЁДОНДО бүхэли жэл соо суглаан зарлагдаагүй hэн. Суглаанhаа байтагай, коммунистнуудтай тус тустайнь ёhоор хөөрэлдэлгэгүй байхада, партийна эхин организациин хүдэлмэрине хангалтатай дээрэ тоологолтой аал?

Хангалтагүй! Иимэл сэгнэлтэ тоосоото hунгалтын суглаан дээрэ үгтөө hэн. Отделениин коммунистнууд ямаршье партийна даабаригүй ябаа. Партийна взносоо саг соонь түлэдэггүй коммунистнууд яhала олон байдаг бэлэй. Партийна эхин организациин бюрогой секретарь нүхэр Ганжуравай коммунистнуудай найдабарине харюулжа шададагүй дээрэhээнь, нимэ зохихогүй ушарал үзэгдэhэн байна. Тиигээд үнгэрhэн намар тоосоото суглаан дээрэ Пограничнэ совхозой Харанхын отделениин парторгоор нүхэр И. Т. Корчанов шэнээр hунгагдаба.

Иван Тимофеевич фермые даагшаар худэлжэ байдаг. Өөрынгөө даажа байhан тушаалай ехэ, хүндэшье hаань, тэрэ партийна харюусалгатай даабаридаа анхаралтайгаар хандана. Партийна эхин организаци хадаа коммунистнуудые бүридүүлhэн эмхи ха юм. Энэ тэ шэнэ хүнүүд партида абталаа. Коммунистнууд партийна hуралсалда хабаадуулагдаха, хүмүүжүүлэгдэхэ ёhотой, хүн зоной дунда ябуулагдаха эмхидхэлэй болон ойлгуулламжын хүдэлмэри ударидаха уялгатай. Партийна организациин хүтэлбэрилхы үүргые нүхэр Корчанов зүбөөр ойлгожо, коммунистнуудайнгаа хүсэндэ түшэглэн, хүдэлмэреэ эмхидхэнэ.

Иван Тимофеевич партийна хүдэлмэри ябуулжа эхилхэдээ, тоосоото hунгалтын суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалта, hанамжа болон дурадхалнуудые нэн түрүүн анхаралдаа абажа, бюротой ябуулха хүдэлмэрине түсэблэхэ гэжэ ходоо оролдоно. Суглаанай тоосоон тушаа абаhан тогтоолые дүүргэхын тулада онсо анхарhан байна. Жэшээнь, түсэбэйнгөө ёhоор ноябрь hарада партийна суглаа үнгэргөө hэн. Энэ суглаан дээрэ малай үбэлжэлгые яажа үнгэргэхэ тухай асуудал табигдаа. hайнаар бэлдэгдэhэн суглаан хэзээдэшье коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэрдэг. Тиихэдэ отделениие эрхилэгшын элидхэл зүбшэгдэжэ, коммунистнуудай дунда горитойхон хөөрэлдөөн гараа. Үбэлжэлгын хаhада малай ашаг шэмэ яажа дээшэлүүлхэ, залуу малые түлжүүлхэ тухай, үбhэ тэжээлые гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэ коммунистнууд анхарhан байха юм. Тиигээд суглаан дээрэ тодорхой тогтоол абтаhан, коммунистнуудта харюусалгатай партийна даабари үгтэhэн байна. Фермэ, отаранuудаар хүдэлдэг коммунистнуудай байhан байhан газартаа ажалаа хинажа, мүрысөө эмхидхэжэ байхадань, малшан бүхэн даалhан хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг болоо.

Удаань декабрь hарада болзор соогоо баhа нэгэ суглаан зарлагдаа. Тэндэ КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые ажалшадта ойлгуулха тухай. совхозой урда табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ коммунистнуудай оруулха хубита тухай хөөрэлдөөн болоhон байна. Ажахыгаа али бүхы hалбаринуудые нэгэ жэгдээр хүгжөөхэ тухай шухала асуудалнуудые зүбшэжэ байхадаа, отделениин коммунистнууд өөhэдынгөө hанамжа, дурадхалнуудые оруулаа. Олон хүнүүд үгэ хэлэхэдээ, мал болон тариан ажалые ашаг олзотойгоор эрхилдэг болохо тушаа онсолон тогтоhон байха юм.

Пограничнэ совхоздо ехэхэн сабшалан бии. Хэрбээ тэрэниие hайнаар хэрэглэжэ шадабал, мүнөөнэйхиhээ нилээд ехэ үбhэ тэжээл бэлэдхэгдэхэ аргатай. Тэд коммунистнууд суглаан дээрэ хэлсэхэдээ, түрүү луговодуудай дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, илангаяа сабшалан дээрэ минеральна утэгжүүлгэ горитой оруулжа, үрэжэлтэй болгохо гэлсэбэ. Зүгөөр энэ аргын hайн байhаниие энэшье совхозой түрүү луговодууд ажалаараа гэршэлнэ. Нёдондо олохон гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдажа, үбhэ ногоонoй ургасые гектарай 4—5 центнерээр ехэдхэhэн байгаа. Мүн сабшалан уhалалгые үргэдхэхэ, шугы бургааhанhаань сэбэрлэхэ тухай hайшаалтай дурадхалнууд коммунистнуудай зүгhөө орожо, совхозой хараалhан хэмжээ ябуулганuудта анхарагдаба.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Корчанов коммунист бүхэниие партийна даабаритай байлгаха зуураа, дүүргэлтыень ходо хинан шалгажа байдаг. Тэдэнэй олонхинь ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Жэшээлхэдэ, партиин гэшүүн Н. Ранжуров агитатораар томилогдонхой. Коммунист Н. Осипов механизатораар хүдэлжэ ябадагшье hаа, хонишодой бригаднуудай хүдэлмэрине шалгана. Тиигэхэ үедөө хонишодтой ходо хөөрэлдэдэг, тэдэнэй бэелүүлхэ зорилгонуудые ойлгуулжа үгэдэг. Ветеринарна хүдэлмэрилэгшэ Г. Гонсорунов, зоотехник Л. Иванова гэгшэд малшадай дунда зооветеринарна hуралсал эмхидхэнэ.

Совхозой эрхим hаалишан, коммунист П. В. Потапова фермэдэхи малшадай хүдэлмэрине хинан шалгана. Полина Вавиловна хори гаран жэлэй туршада hаалишанаар хүдэлжэ байдаг. Социалис мүрысөөндэ ходо шалгарна. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 1934 килограмм hү hаажа. аймаг соогоо түрүү hуури эзэлээ бшуу. Энэ коммунистын өөрынь ажал бүтээлдэ үльгэр жэшээ болодог байгша.

Нүхэр Корчанов партийна организацинга секретаряар hунгагдаhан сагhаа хойшо ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, ажалай эрхим түрүүшүүлые партиин зэргэдэ жагсаахын, организацияа бэхижүүлжын түлөө горитой оролдолго гаргажа ябана. hаяхан совхозой хүдэлмэришэн Пётр Андреевич Горюнов партиин гэшүүндэ кандидатаар абтаа. Тэрэ магтаалтайгаар ажалладаг хүн. Ниитын хүдэлмэридэ мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тиимэ байhан тулаhань нүхэр Корчанов оортэйнь хөөрэлдэжэ, партида зуурашалhан байна. Партиин гэшүүндэ кандидатаар ороhоноойнгоо удаа нүхэр Горюнов агитатораар томилогдоод, зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри [...]жатайгаар ябуулжа, со[...] мүрысөө эмхидхэжэ байна.

Шэнэ секретариин үшөө [...] шаалтай талань гэхэдэ, ор[...]цинингаа бүхы коммунис[...] hуралсалда хабаадуулжа [...] Мүнөө олон коммунистнууд [...] адуулагша В. Цыбиков. [...]ристнууд Б. Осипов, Н. А[...]ский болон бусад политичес[...]ралсалда шуналтайгаар [...] Партийна эхин организаци[...]ретарь И. Т. Корчанов ком[...]нуудай hуралсалай ябасые [...] болзор соонь үнгэргэхэ хү[...]ридэ хамhалсадаг шуу.

Партийна хүдэлмэри ор[...] харюусалгатайшье. Хэды [...]шье hаань, шэнэ секретарь [...]тийна эхин организацинга[...] дэлмэрине зүбөөр эмхидхэн, [...]хозойнгоо ажал хэрэгэй [...] hайн нүлөө үзүүлхые ор[...] Харанхын отделениин ком[...]нууд өөhэдынгөө дундаhаа [...]хитэй коммунистые секрета[...]гожо табиhандаа омогорх[...] тэдэнэй найдабарине хар[...] шадахашье хүн байhанаа [...] нүхэр Корчанов бэеэ харуу[...]

А. СУРМА[...]

Хяагта.

КПСС-эй ЗЭДЫН РАЙКОМhОО МЭДЭЭСЭНЭ

ЭЭЛЖЭЭТЭ ХЭШЭЛ

КПСС-эй райкомой дэргэдэ эмхидхэгдэhэн аймагай партийна hургуулиин ээлжээтэ хэшээл hая болобо. hуралсалда ябадаг аймагай партийно-ажахын эдэбхитэд «Социализмын экономическа хуули ёhон» гэhэн темээр хөөрэлдөө хэбэ. Редакциин хүдэлмэрилэгшэ А. Н. Модонов, 22-дохи ГПТУ-гай директор Г. Н. Атутов, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ М. Н. Кавелин, «Мир» колхозой түрүүлэгшэ Д. Ю. Цыбикжапов энэ темые hайнаар шудалhан, бүхөөр оюун ухаандаа хадуулhанаа элирхэйлээ.

Хөөрэлдөөнэй удаа hурагшад «Социализмын үедэхи товарна ажахы» гэhэн дэлгэрэнгы лекци шагнаба. Энэ лекциие Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент, экономическа эрдэмэй кандидат Ф. И. Шулунов угаа анхарал татамаар, гүнзэгы удхатайгаар уншаhан байна.

ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД БАТАЛАГДАБА

Аймагай тосхон, hууринуудай ажалша зоной, холын малшадай дунда нютагай Соведүүдэй hунгалта тухай ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, энэ шухала хэрэгтэ эрхим hайнаар бэлдэхэ, угаа эмхидхэлтэйгээр үнгэргэхэ зорилго тодорхойлhон хэмжээ ябуулганuудые партиин райкомой пропаганда ба агитациин таhаг дэлгэрэнгыгээр зохёобо. Тэдэ хэмжээ ябуулганuудыень КПСС-эй райкомой бюро заседани дээрээ хаража, хүсэндэнь оруулба.

БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР, ЭМХИТЭЙГЭЭР

Аймагай сомоной болон сельскэ Соведүүдэй hунгалтада бэлэдхэл эхилээ. Сомоной, сельскэ ба аймагай hунгуулиин комиссинууд байгуулагдаа, hунгуулиин округууд тодорхойлогдожо, Соведүүдэй түйсэдкомуудай тогтоолоор баталагдажа дүүрээ. Саашадаа hунгалтада хабаатай эмхидхэлэй али олон хүдэлмэрине яажа ябуулха зорилгонуудые тодорхойлхо хүсэлэнтэйгоор аймагай зүблөөн Петропавловка тосхондо зарлагдаба. Тэндэ ажахы болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, парторг болон комсоргнууд, hунгалтын бэлэдхэлдэ сэхэ хабаатай хүнүүд хабаадаба.

Г. БАДМАЖАПОВ.
КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ.

ТООРО НЮТАГТАА АЛДАРТАЙ

Хүдөө ажахые улам саашань хүгжөөхэ асуудалда КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум гол анхаралаа хандуулhаниинь хүн бүхэндэ мэдээжэ. Энээнhээ уламжалан мал ажал хүгжөөхын тула hайн тэжээл хэрэгтэй болодог. Элэ бүтэдые hайн ойлгоhон Түнхэнэй аймагай ажахынууд сабшалан, тариалангайнгаа газарые hайнаар элдүүрилхэ, саг соонь наг шэбхэ гаргаха тусхай отрядуудые үшөө намар байхада бии болгоhон юм. Тиин республика дотор сабшалан hайжаруулха hарык соносхогдоходо, эндэхи ажахынууд ехэ мүрысөөндэ хамсыгаа шуужа оролсоhон байгаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой лугомелиоративна отрядай гэшүүд намартаа сабшалангаа hайжаруулхын зорилгоор хадан модоной газарта ханааб сэбэрлэhэн, болдогтой газар тэгшэлhэн, 100 гектар газарта дисковани хэhэн байна.

— Газар хүрэжэ, саhан ороо гээд сабшалан дээрэхи ажалаа орхёогүй hэмди. Мүнөө манай отрядай гэшүүд сабшалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ эхилhээр үнихэнэй бди,—гэжэ тус отрядые хүтэлбэрилэгшэ С. С. Янданов хөөрэнэ.

Колхозой энэ отрядай гэшүүдтэ табан трактор, нэгэ бульдозер үгтэнхэй. Энэ бульдозер ян гэтэрээ хүрэшэhэн наг шэбхые буталаад лэ, нэгэ газарта суглуулжа, тэргэтэй тракторнуудта ашажа үгэдэг юм. Наг шэбхэ ашадаг түхөөрэлгэтэй тракторталь Түнхэн соогоо суурхаhан гансахан эхэнэр механизатор Сырен-Ханда Мухуева хүдэлнэ. Наг шэбхэ ашуулхаар, хойно хойноhоо hубарилдан ерэhэн тракторнууд Сырэнжап Сухадаев, Анатолий Хоренов, Михаил Натаев, Дагба Халудоров гэгшэд арбаад минутын туршада тэргэнүүдээ дүүргэнхэй, сабшалан тээшээ hубарилдаhаар табилуулжа ябадаг. Мүнөө тус колхозой сабшалан дээрэ 2500-гаад тонно наг шэбхэ зөөгдөөд байна.

Эдэнэр хабар болотор 6000 тонно шэбхэ сабшалан дээрээ гаргаха зорилготой. Энээнhээ гадна 200 гектар газар элдүүрилжэ, зелёнко тариха түсэбтэй юм. Иигээд байхада гектарай хорёод центнерhээ бага бэшэ үбhэн ургаха бэзэ гэжэ хоорондоо хөөрэлдэхэдэ болоно.

Залуу трактористка Сырен-Ханда Мухуева техникэдэ бага наhаанhаа хойшо дурлажа эхилhэн юм. Наhанайнгаа хүсэхэдэ, хүдөө ажахын техникумэй механизациин отделенидэ hуралсаад, Тооро нютагаа бусажа ерээ бэлэй. Тэрэ гэhээр Сырен-Ханда гурбадахи жэлээ трактор агтын жолоо барижа ябана.

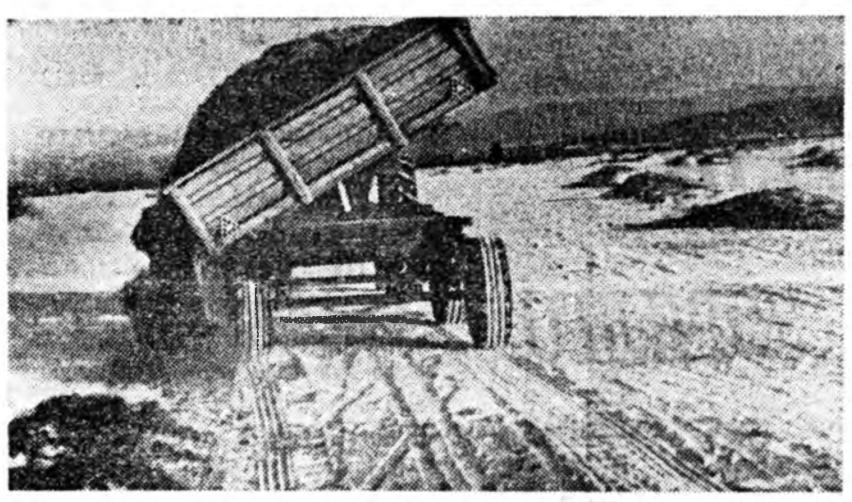
hаяшаг эдэнэрэй отрядта баяр ёhолол боложо, суртаа ажалладаг нүхэдынь Сырен-Ханда Мухуевагаа амаршалhан, ажалдань амжалта хүсэhэн юм. Ушар шалтагааниинь гэхэдэ, Сырен-Ханда партиин гэшүүндэ кандидатаар абтаhан байба.

Залуу энэ механизатор колхозойнгоо ажалшадай дунда хүндэтэй болоhон, Тоорын отделениин комсомолой организациин секретаряар hунгагдаhан юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ (дээрэhээ доошоо): Сырен-Ханда Мухуева. Колхозой сабшалан дээрэ.

Л. ИРИНЦЕЕВЭЙ фото.

Ленинградай «Веретено» гэжэ фабрикын ээрэлгын цехэй коллектив шэнэ 1969 онинс ажалай ехэ амжалтаар угтаба. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари болзорhоонь хорин хоногоор урид дүүргээ.

Цехэй хүдэлмэришэд ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ. Тэдэнэр «коммунис ажалай коллектив» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехэй эрхим хүдэлмэришэн, комсомолка Нина Поушева.

ТАСС-ай фотохронико.

ГРАФИК СООГОО...

Шанга хүйтэн Анаагай хонишодые туршаруулна. Гадаа байhан тэбшэтэй уhан хонидой ууhа үдэлдүйдэ мүльhөөр хушагдашана.

— Ёhотойл шалгалтамнай эхилээ,— гэжэ хүйтэнэй бууралхаяа болиhые гайхаhан эндэхи хонишод хэлсэдэг болонхой.

hүүлшын хэдэн үдэрэй хүйтэн соогуур хонишодой ажалай дутуу дунданууд илангаяа тодорхойгоор элирнэ. Харин Анаа-Үртөөдэ үбэлжэжэ байhан Г. Н. Скворцовойл отарынхидые энэ хүйтэн дабанагүй. Хони, хурьгадайнь байра гаваа, досооhоо hайса дулаалагданхай. Нялха хурьгадые түрүүшын 7 сүүдхын туршада байлгаха дулаан, хуурай тусхай байра бии. Өөрынгөө хүсөөр Доодо-Нугада бэлдэhэн 1000 центнер үбhэнэйнгөө хахадhаа ехэнхиинь хуhамаг соогоо оруулжа үрдинхэй.

Дулаан байра соо түрэhэн тобир тарган хонидой хурьгад бүгэдэ өөдэргэн, ямаршье үбшэндэ дайрагданагүй, 7 хоноhон хурьгад бүдүүн тэжээл эдижэ эхилнэ. Эхэ хонидой искусственна аргаар үрэжүүлэгдэhэнэй ёhоор сүүдхын хэды хурьган абтахаб гэhэн график эндэ табяатай.

— Графигай ёhоор январиин 10-hаа февраль гаратар 210 хурьган абтаха байгаа. Харин хэдэн хонидой эхирлэhэн дээрэhээ энэ үе соо абтаhан хурьгадаймнай тоо 220 болоо,— гэжэ Скворцовтой хамта ажалладаг Виктор Покацкий хөөрэнэ.

100 эхэ хонин бүриhөө 90-hээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ гэhэн социалис уялгатай Хорингой аймагай Анаагай совхозой хонишодой дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Григорий Скворцовой отарынхид дүршэл ехэтэй хонишон Дорофей Рассадинай хүтэлбэрилдэг коллективтэй мүрысэнэ. hүүлшын арбан хоногой дүнтүүдээр Скворцовой отарынхид Рассадинайхиhаа 10 хурьгаар олон болонхой.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зэригжоhон коммунист Григорий Николаевичай отарынхид 100 эхэ хонин бүридэ 95 хурьга түлжүүлхэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, багша Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе ажалайнгаа амжалтаар угтаха байха гэжэ найдагдана.

В. ЛАЙДАПОВ.
Хорингой аймаг.

АРАД ЗОНОЙ ажабайдалай hайжарха бүри саашадаа эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, илангаяа адууhа малhаа абтадаг продуктнуудай улам ехээр хэрэглэгдэдэг болохо байhан тухай КПСС-эй ЦК-гай нёдондо октябрьда болоhо Пленум дээрэ үшөө дахин онсо анхарал хандуулагдаа hэн.

Ойрын жэлнүүдтэ орон дотор мяха үйлэдбэрилгэ жэлдээ 14—15 миллион тоннодо, hү—90—95 миллион тонно, үндэгэ—45—50 миллиард хэhэг, нооhо—480—500 мянган тоннодо хүргэхэ зорилго табигдана. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые нимэ ехээр абадаг болохын тула түбхын түрүүн бүхы адууhа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ, тоо толгойень түргэн олошоруулха шухала гэжэ Л. И. Брежневэй элидхэл соо заагдана.

Энэмнай адууhа мал олоор үсхэбэрилдэг манай республикада сэхэ хабаатай асуудал болоно бшуу. Хэнэйшье мэдэhээр малайнгаа тоо толгойе түргэн олошоруулха, ашаг шэмыень ехэ болгохын тула колхоз, совхоз бүхэн ажахыгаа зүбөөр эрхилхэ, бүхы газараа hайнаар ашаглан, ургасыень дээшэлүүлжэ, үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо зэргэтэй.

Сэлэнгэ нютагай хүн зон хэр угhаа хойшо хонин hүрэг олоор үсхэбэрилдэг заншалтай гээшэ. Энэ талаар арга боломжотой, дүршэл ехэтэйшье байhан. Юуб гэхэдэ, эндэмнай хонидые жэлэй ямаршье сагта бэлшээхэдэ таатай зохид үргэн уужам тала дайда элбэг. Жэшээлхэдэ, аймагай колхоз, совхозуудта хамта 137 мянган гектар тала, хада газарай бэлшээри бии. Мүн 24 мянган га, тэрэ тоодо 12 мянган га уhалагдадаг сабшалан тоологдоно. Тариалангайшье газар яhала горитой.

Эгээл тиимэhээ анханhаа хойшо эндэхи ажахынууд нарин нооhотой хонидые үсхэбэрилдэг гол шэглэл, мэргэжэлтэй болоhон байгаа.

Тиигэбэшье 1966 он болотор хонин hүрэгнай жэл бүри hанаhанда хүрэмөөр олошордоггүй, тэдэнhээ мяха, нооhо абалгашье мүртэй дээшэлдэггүй hэн. Энэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, олонхи ажахынууд хээрын сабшалан, илангаяа уhалууриин газар үшөөл зүбөөр ашаглажа, ороойэ тариа, үбhэ ногооной болон бусадшье ургамалнуудай биратай hайн ургаса абажа шададаггүй байгаа. Тэрэшэлэн гүрэндэ мяха худалдаха, тушааха тогтомол түсэб, даабари үгэ байhан дээрэhээнь колхоз, совхозууд хонидоо үбhэ тэжээлээр гүйсэд хангаха гэжэ болотоор оролдодоггүй, тэдэнээ гарза хоролтодо ехээр оруулдаг байгаа. Зарим ушарта гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргэхэмнай гээд, олонхи ажахынууд жэжэ, туранхай хонидые олоор тушаажа, тэдэнэйнгээ тоо толгойе ехээр үсөөрүүлжэрхидэг hэн.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумhээ хойшо гүрэнэй зүгhөө хүдөө ажахыда тон ехэ туhаламжа хүргэгдэжэ, хонин ажалаа зүбөөр эрхилдэг болохо арга боломжо ажахынуудтамнай олгоо. Илангаяа 1966—1970 онуудта гүрэндэ мяха худалдаха жэл бүхэнэй тодорхой тогтомол даабари табигдажа, хонин hүрэгые түсэбэй ёhоор үсхэбэрилхэ, үүлтэрыень hайжаруулха хэрэгтэмнай ехэхэн арга боломжо олгогдоо.

«Хонин ажалаа хүгжөөхэ хэрэгтэнь Буряадай АССР-эй колхоз, совхозуудта туhаламжа хүргэхэ тухай» гэhэн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые манай аймагай ажалшад парти, правительствымнай үшөө нэгэ халуун анхарал гэжэ тоолоно. Энээнэй ашаар байгаалиингаа баялигые бүри hайнаар хэрэглэхэ, хонин hүрэгөө зүбөөр үсхэбэрилжэ, мяха, нооhо элбэгээр абадаг болохо зэргэтэйбди.

Табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэл соо аймагай ажахынууд хонин ажалаа хүгжөөхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хээ. 1966 ондо аймагтамнай научно-үйлэдбэриин конференци болложо, тэрээндэ партийна, Советскэ болон ажахын эдэбхитэд, зоотехнигүүд, республикын эрдэмтэд, түрүү хонишод хабаадалсаа. Аймагай эрхэ байдалда таарамжатайгаар хонин ажалые эрхилхэ заабари-дурадхал тэрэ конференци дээрэ хэлсэгдэжэ, баталагдаа hэн.

Тэрэ дурадхалайнь ёhоор хонидоо саашадаа хайшан гэжэ үсхэбэрилхэ, үүлтэрыень яажа hайжаруулха, хониной мяха, нооhо хайшан гэжэ бүри ехээр абадаг болохоб гэжэ колхоз, совхоз бүхэндэ тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаа юм. Партиин райкомой пленум дээрэшье энэ асуудал бүхы талаhаа зүбшэн хэлсэгдэhэн, тодорхой тогтоол абтаhан.

Хонин ажалаа хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табижа эхилhэнhээ хойшо ажахынууд энэ hалбарида элдэбо hайн үрэ дүн түйлажа байна. hүүлэй гурбан жэл соо хонидой тоо 161,8 мянганhаа 198 мянган толгой хүрэтэрөө олошороо. Зарим ажахынууд бүришье дээшэ үрэ дүн түйлаhан. Жэшээлхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз энэ үе соо хонидоо 46 процентээр олон болгоо. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—29, Химнын совхоз—39 процентээр хонидоо олошоруулба.

Тоо толгойень олошоруулхатаа хамта, хонидойнгоо үүлтэр hайжаруулхын тула мэргэжэлтэд, хонишоднай ехэхэн оролдолго гаргаhан байна. Илангаяа hүүлэй үедэ ажахынуудта хонидые наhаарнь, нооhоной шанараар илгаха, бонитировко тон нарин нягтаар хэдэг болонхой. Энэ хүдэлмэридэ аймагай үйлэдбэриин управлениин, гүрэнэй племстанциин, ажахынуудай эгээл дүршэлтэй, бэрхэ мэргэжэлтэд хабаадуулагдана. Мүн Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент Р. Н. Пилданов, хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник Ф. Т. Зубенко гэгшэд ехэхэн туhаламжа хүргөө, өөhэдөөшье ехэ ажал хээ.

Мяхалиг томо бэетэй, нооhо ехэтэй хонидые наринаар илгажа, үсхэбэридэ табидаг болоhонhоомнай хойшо бүхы hүрэгэй үүлтэр хараа байса hайжараа. Мүнөө ажахынуудта имагтал элита болон нэгэдэхи классай хусануудай үрөөр хонид үрэжүүлэгдэнэ. Бүхы эхэ хонидоймнай 22 процентнь элита болон нэгэдэхи классай болонхой. 55 процентнь хоёрдохи, гурбадахи классай. Эгээл hайн үүлтэрэй элита, нэгэдэхи классай—хамта 14,8 мянган толгой эхэ хонидые тусхай отаранuудта илгаабди. Мүн нёдондо 7, 8 мянган толгой элита болон нэгэдэхи классай эмэ түлгэнүүдые зуhаг болгожо түрүүлхээр илгаа hэмди.

Бүхы ажахынуудnай өөhэдынгөө хониdhоо гараhан hайн хурьган хусануудые илгажа, зүбөөр түлжүүлээд, тэдэнээ үрэжүүлгэдэ табина, бэлэрдэг хусанууд болгоно. hүүлэй хоёр жэл соо 1600 хурьган хусанууд түлжүүлэгдээ. Жэшээнь, Сэлэнгын искусственна үрэжүүлгын станцида түлжүүлэгдэhэн 200 толгой хурьган хусануудынь жэлтэйлээ тус тустаа 57,2 килограмм татадаг, 6,3 килограмм нооhо үгэдэг байгаа. Зарим томонуудынь 80 килограмм татажа, 9 килограмм хүрэтэр нооhо үгэнэ.

Зарим ажахынуудта мүнөөшье үүлтэртэ хонидой фермэ бии болгохоор мяхалиг томо бэ[...] hайнтай хонид олон бол[...]ша ондо Карл Марксын [...] колхоздо, Сэлэнгын совх[...]тэ хонидой тиимэ ферм[...] хидхэхэмнай.

Аймаг доторнай эрхи[...] дүн түйладаг, ёhотойл ж[...] бэрхэ хонишодшье олон. [...] Карл Марксын нэрэмжэ[...] хонишон Бутыд Банзарак[...]да нэгэдэхи классай зүй[...] тушаажа абаал, нёдондо [...] зуун толгой бүриhөө 103 [...]жүүлээ, хонин бүриhөө [...]рамм нооhо хайшалаа. Мү[...]нишод Батуева, Аюшеев ([...]сын нэрэмжэтэ колхоз), [...] Цыбикдоржиева (Сэлэнг[...] Сампилов, Цыбенова (XX [...]дын нэрэмжэтэ колхоз) [...] жэл бүри hайн үрэ дүн [...]

hүүлэй жэлнүүдтэ хо[...] тэжээлээр hайса хангалт[...]нишодые, түбхинэмэ [...] байдалтай болгохо талаар [...] бүри ехэ анхарал хандуул[...] гэрhэн гурбан жэл соо [...]ролжоhоо сэбэрлэгдэжэ, [...] хатаагдажа, сабшалан 57[...] үргэдхэгдөө. 1565 га саб[...]жаруулагдаа. Нёдондо саб[...]рэ 48 мянган тонно шэб[...] 600 тонно минеральна [...] оруулагдаа юм. Уhалаг[...]лангаа эзэтэй болгообди.

Элэ бүгэдын ашаар [...] урдынхиhаа hураггүй ех[...]дэнэ. Жэшээнь, нёдондо [...] центнер үбhэн абтаа гэх[...] зандианайхиhаа 80 мянган [...] ехэ үбhэн бэлдэгдээ. Оро[...] болон тэжээлэй ургама[...] ургаса зарим тэды дээшэ[...]

Тиигэжэ колхоз, совхо[...]нидтоо үбhэ тэжээл, тал[...] зүйл урдынхиhаа ехээр [...]бо. Мүнөө үбэлжэлгын [...] бүридэ дунда зэргээр 130 [...] үбhэ, зелёнко, 45 килогр[...] тариалангай зүйл хүртэнэ [...] үнгэрэгшэ үбэлжэлгынхи[...] 50 процентээр ехэ тэжээ[...]

Гурбан жэл соо хамта [...] хонидой байха шэнэ хаш[...] нишодой hууха 60 гэр [...] Олонхи отаранuуд зайн га[...]тэй болонхой.

Гэхэтэй хамта энэ hал[...] дутуу дунда юумэн, үшөө [...] дээгүй асуудалнууд олон. [...]хынуудта хурьгад үсөөн [...]дэнь гарзална, нооhоншье [...] шалагдана. Хонидто үбhэ[...] үшөөл бардам хүрэхөөр бэл[...] Хонин hүрэгэй жэл бүри [...] байбашье, тэдэндэ hайн ба[...]дана, үсөөн баригдана. Б[...]шоднай булттадаа үшөөл [...] hайн гэр байратай болоогүй[...] бүхы хэрэгтэй юумээрнь [...]тажа шаданагүйбди.

Энэ жэлдэ аймагаймнай [...] түл гарза хоролтогүйгөөр [...]хыдөө 19.4 мянган центн[...] мяха үйлэдбэрилхэ, 5530 [...] нооhо хайшалха уялгатай [...] амжалтатайгаар бэелүүл[...] үбэлжэлтые эмхитэй hай[...]шье толгой хони, хурьга ал[...]гүй ондо оруулха шухала [...] хонишоднай хүсэд ойлгоно.

П. ТЕ[...]
Сэлэнгын аймагай үйлэ[...] управлениин на[...]

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум[...] шиидхэбэринүүдые бэелүүлэе!

АМЖАЛТАДА УРЯА[...]

ТҮМЭРШЭ ДАРХАН

Яруунын загаhанай заводой түмэр дархалалгын цех соо хүлгөөтэй, шууяатай. Хүдэр томо бэетэй Пётр Байбородин улаан түмэр дабтажа, загаhашадай ангуурида хэрэглэдэг хэрэгсэлнүүдые бүтээнэ. Хүри улаан хасар дээгүүрээ урдаhан хүлhэндэ анхаралааше табингүй хүдэлмэрилнэ...

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, немец фашистнуудые даралсажа ерэhэн удаагаа, Петр Байбородин хэдэн жэлэй туршада загаhашанаарнь хүдэлөө. Загаhашадай ажалда хэрэглэгдэдэг машина техникын элбэг болохолоор заводой дэргэдэ түмэр дархалдаг цех нээхэ хэрэг[...]тай болоhон юм. Тэрэ сагhаа хойшо Петр Байбородин таhалгаряагүй түмэршэ дарханаар хүдэлжэ, загаhашадай хамаг зэр зэмсэгүүдые заhабарлана.

Үглөөнэй нарантай урилдан, тэрэ суртаа хүдэлдэг нүхэдтөө түрүүлэн завод тээшээ ярадаг. Хэрэгтэй болоhон хэрэгсэлыень түргөөр бүтээжэ, заводойнгоо хүдэлмэришэдтэ загаhа ехээр бариха хэрэгтэнь туhална. Зунай, үбэлэйшье сагта Яруунын нуурнуудhаа баян олзо абадаг загаhашадай ажалай амжалтада түмэршэ дарханай хубита яhала бии гэхэдэ, алдуу болохогүй.

— Үбэлэй үедэ загаhа барихада хэрэглэгдэдэг зэр зэмсэгүүд эндэ болзорhоо холо урид бэлэн болгогдоо hэн. Тиимэhээ үбэлэй үеын загаhа барилга эмхитэйгээр эхилэнхэй. Түрүүшын үдэрhөө манай загаhашад баян олзотой бусажа захалаа. Эндэ түмэршэ дархан Пётр Байбородинда, тэрэнэй туhалагша Иван Фоминдо баяр хүргэхэ загаhашад олон юм,— гээд Яруунын загаhанай заводой ажахые даагша нүхэр Маковеев омогорхон хөөрэнэ.

Хүдэр томо бэетэй түмэршэ дарханай хүдэлжэ байхыень харахада урмашахаар даа. Өөрынгөө туhалагша Иван Фоминтой загаhашадай моридые тахалжа байба. Загаhашадай бригадир Николай Печкин миин байнгүй, [...] зэргээрээ туhалалсаадшье[...]

Түмэршэ дархан ажал[...]жа шалахагүй хүн. Нэг[...] олоод лэ заhажа гү, али [...] бүтээжэл байха. Тиимэ[...] загаhашад зэр зэмсэг ту[...] нэгэтэшье гомдол ба[...] даалгабаряа дүүргэхы[...] оролдоно.

Загаhашадай бригадир [...] Печкин бүришье хүх[...] Гүүндын нуурта загаhа [...] ошохомнай. Петр Семенов[...]лал оролдожо, хамаг юу[...] hайн шанартайгаар түргэ[...] соо бүтээбэ. Баян олзотой [...] байхаби,—гээд хөөрэ[...]

В. БАЙБОРОД[...]

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ—ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНА ҺУРГААЛ

(...лжэлэл. Эхиниинь ...иин 31-нэй номерто)

2.

...ОЛЕТАРСКА ИНТЕРНАЦИ-...НАЛИЗМ мүнөө тон үргэ-...лэржэ, гансашье хүдэлмэ-... ангиин бэшэ, мүн олон ... таряашадай, интеллиген-..., дарлагдадаг ба хүгжэжэ ... оронуудтахи арадуудай ...ий туг болонхой.

...нөө үедэ интернационалист ... гээшэ марксизм-ленинизм-..., научна социализмын түлөө ...шэгүй бата тэмсэлшэ бай-..., коммунизм ба оппорту-...а эсэргүү, буржуазна наци-...изма, расизм ба шовинизмдэ ...үү хайра гамгүй тэмсэл ...ха гэһэн удхатай.

...рнационалист байха гээшэ ...ронуудын хүдэлмэришэдэй ...мунис хүдэлөөнэй бүхы ре-...онно хүсэнүүдэй нэгэдэл ...ндхэлэй түлөө тэмсэхэ, ...йрамдал, социальна дэбжэл-тэ ба социализмын түлөө, империализмда эсэргүү хүсэнүүдтэй нягтаар нэгэдэн тэмсэхэ гэһэн удхатай.

Интернационалист байха гээшэ социализмын орон бүхэндэхи социалис туйлалтануудые шууд сэхэ хамгаалха, дэлхэйн социалис байгуулалтын нэгэдэлые бэхижүүлхэ, тэрэнэй экономическа, политическэ ба сэрэгэй хүсэ шадалые арьбадхаха гэһэн удхатай.

Интернационалист байха гээшэ һаруул һайхан коммунис ерээдүйе, бүхы арадуудай, бүхы ажалшадай Эб найрамдалай ба Ажалай, Сүлөөтэ байдалай, Тэгшэ эрхын, Аха дүүгэй ба зол Жаргалай общестbын дэлхэй дээрэ мандалгада бүхы хүсөөрөө, сагүргэлжэ, эрид шууд туһалха гэһэн удхатай.

Хүсэн түгэс гүрэн, эб найрамдалай, социализмын ба дэбжэлтын түшэг тулгуури, пролетарска интернационализмын ёһо гуримуудай бодото дээрээ бэелһэн орон, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн дотор тэдэ ёһо гуримуудые шууд хамгаалдаг орон, дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын социалис гүрэн 50 гаран жэл соо оршон мандажа, хүгжэжэ байна. Советскэ Союзда хэнэй ямараар хандаһаарнь коммунизмын, пролетарска интернационализмын хэрэгтэ тэрэнэй хэр үнэн сэхэ байһыень мэдэлэг, сэгнэдэг болоһон ушар гайхалтай бэшэ.

Энээн тухайда Тодор Живков тон зүбөөр хэлэһэн байна: «СССР, КПСС ба совет арад тушаа хандалга—коммунизмын хэрэгтэ, ёһото патриотизмда үнэн сэхэ байһанай бодото гэршэ болоно. Дэлхэй дээрэ Советүүдэй ороной мүндэлһэнэй һүүлээр үнгэрһэн табин жэл соо тэрэ сэгнэлтые ажабайдал жэлһээ жэлдэ, дахин дахинаа лаблан батална. Мүнөө дэлхэй дээрэ болоһон социальна революци бүхэн СССР-тэй хани барисаатай байлгын туг доро бэелдэг, харин алибаа контрреволюци Совет оронике гүжэрдэг хардалгаар эхилдэг байһаниинь тус сэгнэлтын тон зүбые гэршэлһэн баримтануудай нэгэн мүн. Чехословакида болоһон үйлэ хэрэгүүд тэрээн тухай гэршэлнэ бэшэ аал?..»

Буржуазна номнолшод, баруунайшье, зүүнэйшье оппортунистнууд марксизм-ленинизмын интернациональна удха шанарые буруушаадаг байна. Ленинизм гээшэ бүгэдэ ниитын, интернациональна һургаал бэшэ, харин ганса гү, али бүлэг оронуудта хабаатай һургаал, индустриальна ба культурна талаараа гээгдэнги аграрна орондо хэрэглэмээр, имагтал оро-дой, совет суртал һургаал мүн гэжэ тодоруулхые буржуазна номнолшод һэдэдэг. Хүгжэнги капиталис оронуудта ленинизмые хэрэглэмээр бэшэ, тэндэ «баруунай» тусхай марксизм хэрэгтэй гэхэ мэтээр шашалдадаг. Тээд һайса хараад үзэхэдэ, тэрэнь марксизм-ленинизмын үндэһэн шухала гол ёһонуудһаа, научна социализмһаа арсаһан ябадал болоно.

Марксизм-ленинизмын, научна социализмын интернациональна шэнжэ шанарые буруушааха шэнэ арга болгон, социализмын элдэб эсын «модель» (түхэл маяг) һанаашалан зохёоно. Эндэ социализмын хитад, югослав, чех ба бусад «түхэл маягууд» тухай хэлэгдэнэ. Тэдэнь совет «түхэл маяг» гэлэгтэ зүрюулэн табигдана. Тиихэдээ совет «түхэл маяг» гэдэгэй заншал боложо хуушарһан туладань, хүгжэнги бэшэ Зүүн-Урда Азиин оронуудташье тэрэниие хэрэглэхын аргагүй гэжэ шашалдадаг байна. Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаһан научна социализмые тон шэнэ тэдэ «түхэл маягуудынь» научна бэшэ, жэжэ буржуазна, «демократическа» ба бусад «социализмуудаар» һэлгэхэ һэдэлгэ гаргана.

Жэшээнь, «Коммунис партиин манифест» дотор Маркс, Энгельсээр зада шүүмжэлэгдэһэн жэжэ буржуазна социализмын суртал бодолнууд хитад (Маотой) «социализмын түхэл маяг» дотор бүдүүлигээр дабтагдаһан байна. Жэжэ буржуазна хорото балмад үзэл ехэ үндэһэ яһатанай шовинизм хосрые ниилүүлһэн «хитад социализм» гэдэгынь «зүүнэй» шашалдаагаар халхабша хэжэ, марксизм-ленинизмһээ хадуурһан ябадал болоно. Тиимэ «хитад социализм» пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта, социалис общество байгуулха гол ёһонуудта тон харша байна.

Мао Цзэ-дунай бүлэгэй баримталдаг харша балмад хараа шэглэл—социалис нэгэдэлэй эбые таһлха, дэлхэйн коммунис хүдэлөө һандаргаха гэһэн хараа шэглэл болоно. Энэнь Хитадай Коммунис партиин уласхоорондын ба дотоодын байдалые ехээр муудхаагаа, жэжэ буржуазна эмхи гуримгүй ябадал үүдхээ, арадай ажахы задагайруулаа, шуһата тулалдаануудые үүдхэн һүжэрөөгөө, хунвэйбинүүд ба цзаофанинууд гэдэгүүдые дэбэргээ, хуули бусэ ба дура зоргоороо аашa дэлгэрүүлээ, соёл болбосоролые доройтолдо оруулаа. «Хитад социализм» гэдэгэй эрэмдэг тулюур шэнжэ шарайнь энээ даа. Эдэнь хитад арадай социалис туйлалтануудта ехэ аюул тохёолдуулаад байна.

Югослав «социализмын түхэл маяг» гэдэг мүн лэ марксизм-ленинизмһээ, научна социализмһаа хадуурһан ябадал юм. Тэрэ «түхэл маягые» бэелүүлжэ эхилһэн сагһаань хойшо гурбахан жэлэй үнгэрбэшье, уршагта дүнгүүдынь элеэр харагдана. Югославиин экономическа хүгжэлтын эршэ далайса һуларна, хүдэлмэригүйшүүл олошорно, ороной хүгжэнги ба гээгдэнги районуудай хоорондохи зай бүри ехэ боложо байнхай, гадаадын худалдаа наймаан гарза гайда оронхой, ажахыдахи эмхи гуримгүй ябадал улам һужэрнэ, капиталис нүлөөн ехэ болоно. Интернационализмһаа хадууралга Югославиин гадаадын политикаһаашье элеэр харагдана. Коммунис, социалис хүсэнүүдэй нэгэдэлдэ эсэргүү, «хэнэйшье тала барихагүй» гэһэн политика югослав хүтэлбэрилэгшэд баримтална. Тэрэнь илангаяа түгшүүрилтэ үедэ (1956 ондо Венгридэ, 1968 ондо Чехословакида) империалис хархис этэгээдүүдтэ туһалһан байна.

Чехословакиин бүлэг философуул ба социологуудай дурадхаһан, «шэнэ», чехословак «социализмын шэнэ түхэл маяг»—«демократическа социализм» гэдэгынь социал-реформис зарим номнолнуудые дабтаһан, һэргээһэн ябадал болоно. Арадай ажахые түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилгэһөө арсаха, «эд бараанай-мүнгэнэй харилсаануудые дүүрэн бэелүүлхэ», экономикодо, социальна ба ухаан бодолой ажабайдалда гүрэнэй зүгһөө хамааралсахагүй, «демократизаци» гэдэгые урдаа баряад, хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй авангардын—коммунис партиин үүргые үгы хэхэ, социализмые «либеральна» болгохо гээшэ чехословак «түхэл маягай» гол шэнжэнь юм.

Социализм «түхэл маягуудай» ондо ондоо байдагынь мэдээжэ ааб даа. Гэбэшье үнэндөө, марксистско-ленинскэ түгэс интернациональна һургаалые, научна социализмые һандаралгада тэдэнь бултадаа зорюулагдаһан байха юм. Тиимэ «түхэл маяг» бүхэнэй национальна ба нютагай шэнжээр халха хэдэгынь, социалис оронуудай эб таһалха зэбсэг болгодогынь, социалис байгуулалта һандаргаха, бусад арадуудай социалис дүй дүршэлэй, түрүүн түрүүн совет дүй дүршэлэй интернациональна удха шанарые буруушааха, тэрэнэй нэрэ хүндые буурулха зорилгодо хэрэглэгдэдэгынь тушаан болоһон ушар бэшэ. Тэдэ «түхэл маягууд» бултадаа социализм байгуулгын юрэнхы хуули гуримые буруушаадаг, онсо өөрэ национальна зам гэдэгтэ шүтэдэг, тиимын тула национализмын ба сепаратизмые баримталан бэелүүлдэг байна.

В. АФАНАСЬЕВ,
философиин эрдэмэй доктор.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

...ениндэ, партида, Эхэ орондоо зорюулна

...Түрэл хизаартань Совет засагай түлөө болоһон тэм-... тухай «Горцы» гэжэ Дагестанай түрүүшын оперые ...уу композитор Ширвани Чалаев бэшээ. В. И. Лени-... түрэһөөр 100 жэлэй ойдо энэ зохёолоо зорюулһан ...йна. Тус оперо 1970 ондо табигдахаар Ленинградай ...еро, балетэй Бага театрай репертуарта оруулагдаа.

Агуу ехэ Октябриин урда тээ Дагестанда хадынхидай ...рбалтай нэгэшье мэргэжэнги хүгжэмшэ байгаагүй юм. ...үнөө энэ республика дотор хүгжэмэй 22 һургуули, учи-...щи, багшанарай институдай хүгжэмэй факультет бии. ...лигтэй композитор, РСФСР-эй искусствын габьяата ...ал ябуулагша Мурад Кажлаев Композиторнуудай ...олбоое толгойлно. Ленинэй ойн баярта зорюулжа, Ра-...л Гамзатовай шүлэгүүдээр «хадалиг нютагай залуу ...һан» гэжэ хүгжэм, дуунай кантата зохёобо.

Лезгин композитор Сейфулла Киримов—«Ильичэй ...рэг» гэһэн Дагестанай түрүүшын ораториин автор юм. ...н композитор кумык Наби Дагиров симфони бэшэжэ ...үргэнхэй. Ленин тухай шэнэ дууниинь Дагестанай дуу, ...атарай хүгжэмтэ ансамблиин репертуарта оруулагдаа.

А. ПУТЕРБРОТ.

Махачкала.

ЗАВОД БАРИЛГА ХЭНЭ

Мордовиин эрхим предприятинуудай нэгэн—«Элект-...выпрямитель» завод түсэблэлгын ба экономическа ур-...шуулгын шэнэ гуримда оробо. 1967 онойхиһоо һураг-...й ехэ олзо 1968 ондо оруулаа. Ажалайнь бүтээсэ 17,5 ...оцентээр дээшэлүүлэгдээ.

Тус коллектив эрхимээр ажаллаһанай ашаар үйлэд-...рөө үргэдхэхэ, түхеэрэлгэнүүдээ шэнэлхэһээ гадна, ...льтурно-ажаһуудалай барилгануудта ехэ мүнгэ һо-...мхо аргатай болонхой.

М. ХВАСТУНОВ.

Саранск.

Карелиин баялиг

Карелиин ой соо Беломор-Балтиин каналһаа холо бэ-... бишыхан урсанууд харагдаха. Эндэ хара-халтар үнэ-..., сагаан норконууд тэжээгдэнэ. Энэнь ан үсхэбэрил-...р мэргэжэһэн «Выгостровский» совхозой ангай шэнэ ...родок гээшэ. Республика соохи арбан долоодохи фер-... болоно. Һаяшаг энэ совхоз норкын таба мянга шахуу ...һа бэлэдхэлэй газарта эльгээбэ.

Карелидэ үнэтэ ангуудые үсхэбэрилжэ эхилһээр хо-...ёд шахуу жэл болоо. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ нор-...ш, хүхэ, хара-халтар үнэгэнэй 430 мянган арһан олзо-...рилогдоо. Карелиинхид ангай арһа худалдаха табан ...лэйнгээ түсэб болзорһоонь нэгэ жэлээр урид, мүнөө ...л дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Е. ПОКРОВСКИЙ.

Петрозаводск.

Байгаалиин баялигууд

Кабардино-Балкариин геологическа экспедициин гид-...логууд «Нальчик» гэжэ курорт шадар минеральна уһа ...дэрхэ, үрэмдэн гаргаха хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Эндэ эл-...б янзын аршаанууд элбэг гэжэ элирүүлэгдээ.

Тэрэшэлэн Малка мүрэнэй үзэсхэлэн һайхан голдо ...словодскын нарзан түхэлэй уһатай булагууд даб ...рээ шалгагдажа дүүргэгдээ. Ойрын сагта эндэ курор-...н ехэ барилга хэгдэхэ юм.

П. ИГОНИН.

Нальчик.

...лас холын хойто нютагуудта

Январиин шанга хүйтэндэшье Комиин АССР-тэ тү-...үшынхеэ лесомелиоративна хүдэлмэри эхилэгдээ. Мо-... ургуулагша, дүй дүршэлтэй техник, коммунист Л. П. ...огдановай бригада ерээдүйн һубагуудай һаба гаргажа ...илбэ.

Республика дотор арбаад миллион гектар намаг газар ...и. Тэдэниие хатаахада ашаяа харюулмаар гэжэ мэдэ-...гдэһэн байна. Эрдэмтэд лесомелиоративна хүдэлмэ-...и генеральна түсэб зохёохоор хараална. Тиигэжэ ...ас холын хойто нютагуудай намаг газарнууд түсэбэй ...оор хатаагдажа эхилхэнь гээшэ.

В. БАРИНОБ.

Сыктывкар.

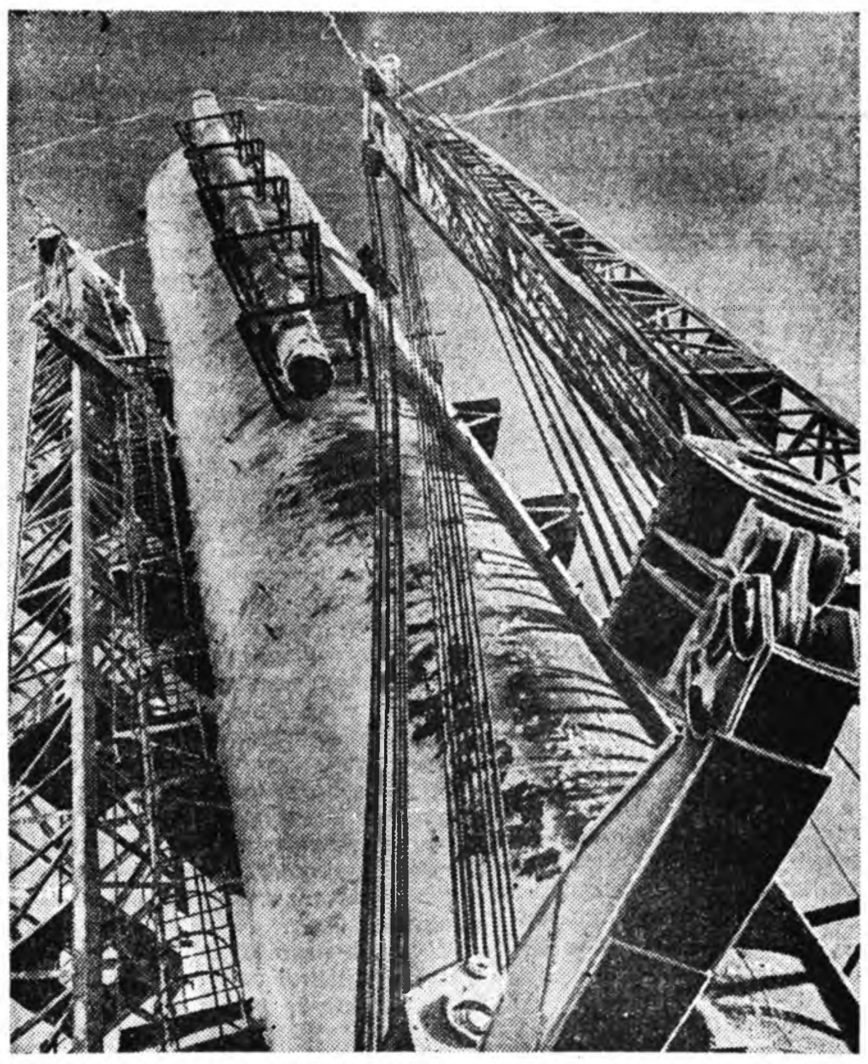
Россиин эгэшэ дүү республиканууд

(ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ)

ТАТАРАЙ АССР. Каучук бүтээн гаргадаг Нижнекамска химическэ комбинадай коллектив ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Александр Колобовой хүтэлбэрилдэг хабсаралгын бригадынхид 300 тонно шэгнүүртэй колонно оройдоол найман часай турша соо бодхооһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Колобовой бригадынхидай хабсарган 48 метр үндэртэй ректификационно түхеэрэлгэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭД ҺУРАЛСАНА

Хүүгэдэй гэрнүүдэй, тусхай интернат һургуулинуудай хүмүүжүүлэгшэдэй хоёр неделиин семинар ИУУ-да һаяхан эхилбэ. Семинарай программа гурбан темэһээ бүридэнэ. Нэгэдэхинь—«Марксистско-ленинскэ теориин асуудалнууд». Тус темээр уласхоорондын байдал, хүмүүжүүлгын газарнуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэ болон В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай һонирхолтой лекцинүүд уншагдаха.

Программын хоёрдохи темэ—хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин асуудалнууд. Тус темээр арбаад гаран лекцинүүд уншагдажа, хүмүүжүүлэгшэдэй ажалда үдэр бүри гаража байдаг ойлгогдоогүй асуудалнууд элирүүлэгдэхэ.

Программын гурбадахи хуби—практическа хүдэлмэринүүд. Сугларагшад һургуулинуудаар ябажа, түрүү багшанарай хэшээлдэ орохо, бэрхэ хүмүүжүүлэгшэдэй ажалтай танилсаха, городой түүхэтэ газарнуудаар экскурсидэ ябахаар хараалагдана.

Л. ФАЙНШТЕЙН,
ИУУ-гай методист.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛБЭ

Һаяхан манай республикын статистическэ управлениин счетовод-бухгалтернуудай һургуулиие ээлжээтэ олохон нүхэд дүүргэжэ гараба. Тэдэнэр дүрбэн һарын туршада 586 часай программаар һуралсажа, ой модоной промышленностьда ахалагша бухгалтернуудаар ажаллахаар мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн байна.

Курсантнууд — Хориин леспромхозой ахалагша бухгалтер Г. М. Николаев, Прибайкалиин леспромхозой тоо бүридхэгшэ И. Г. Семенов, Бурядай АССР-эй ой модоной промышленностиин ахалагша бухгалтер И. Ф. Лавренко, Шэтын областиин Катангарай леспромхозһоо ерэһэн З. В. Сергеева, Хориин аймагай Хурбын леспромхозһоо эльгээгдэһэн Л. Э. Тяжкова гэгшэд гүрэнэй шалгалтануудые «эрхим» сэгнэлтэнүүдтэйгээр тушаажа, ажахынуудаараа тараһан байна.

А. КРАСИКОВА,
багша.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

«СОВХОЗОЙНГОО ПАРТКОМДО ХАНДАНАБДИ»

Иимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын декабриин 27-ной номерто толилогдоһон юм. Тус корреспонденци дотор Захааминай аймагай Санагын совхозой холын гүүртэ, отарын малшад гурба һарын туршада захиһан газетэ, журналаа абанагүй. Совхозой партком энэ асуудалыеманай зүб тээшэнь шиидхэжэ, саг соогоо газетээ абадаг болохоломнай туһалаг лэ гэжэ тус совхозой малшад бэшэһэн байгаа.

Дурсагдаһан асуудал Санагын совхозой партийна суглаан дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Корреспонденци соо хэлэгдэһэн баримта зүб байба. Мүнөө совхозой холын гүүртэ, отара дээрэ ажалладаг малшадта саг соогоо газетэ, журналнууд хүргэгдэдэг болоо. Эдэнэртэ почто абаашажа байха тусхай хүн толилогдобо гэжэ КПСС-эй Захааминай райкомой секретарь нүхэр Бадмаев манай редакцида мэдээсэбэ.

ЮРИСТЫН ЗҮБШЭЛ

КОЛХОЗНИГУУДАЙ ПЕНСИ

Пенсиин асуудалаар нютаг нютагай колхознигууд манай редакцида хандадаг. Тэдэнэй асуудалнуудта харюусахыень гүйжа Бурядай АССР-эй Социальна тэдхэлгын министерствын пенси болон тэдхэмжын таһагай начальник Яков Николаевич Шишмаревто хандахадамнай, иимэ тайлбаринуудые үгөө.

Асуудал: колхозой ямар гэшүүд пенси, тэдхэмжэдэ хүртэхэ ёһотойб?

Харюу: колхозой гэшүүдтэ пенси, тэдхэмжэ үгэхэ тухай хуулияар хараалагдаһан наһанай гү, али инвалид болоһон колхознигууд лэ пенси абаха юм.

Асуудал: колхозһоо гараһан, тэндэ байдаггүй, урдань лэ колхозой гэшүүн байһан хүнүүд пенси абаха ёһотой гү?

Харюу: колхозһоо гараһан, агсан колхознигуудта пенси үгтэхэ ёһогүй. Тэдэнэй тоодо колхозой ямар гэшүүд орохо болоноб? Колхоздо хүдэлдэггүй, ондоо һууринда байхаар ошоһон гү, үгышье һаа—удаан сагай турша соо гүрэнэй предприяти болон элдэб эмхи зургаануудта хүдэлжэ байһан агсан колхознигууд пенси абаха эрхэгүй.

Гэбэшье коллективизациин үеэр колхоздо ороһон аад, хожомынь гаража ошоһоншье эрэшүүлдэ (60 наһанһаа дээшэ), эхэнэрнүүдтэ (55 наһанһаа дээшэ) пенси үгтэхэ ёһотой юм.

Асуудал: пенси үгэхые гүйһан мэдүүлгэ хаана бариха ёһотойб?

Харюу: пенси тухай гүйлтатайгаар колхозой правленидэ хандадаг. Хэрбээ правлениин томилһон социальна тэдхэмжын советэй шиидхэбэреэр пенсиин үгтөөгүй һаа, пенси. тэдхэмжэ тодорхойлдог тусхай комиссида мэдүүлгэ бариха эрхэтэй.

Асуудал: пенси абадаг болохо асуудалаар ябуулга хэхэ ямар нэгэн тусхай болзор байха гү?

Харюу: пенси абадаг болохо асуудалаар ябуулга хэхэ тогтоогдомол саг ямаршье болзор байхагүй. Ямаршье сагта хандахада болоно.

Асуудал: хоёр ондоо пенсиия үгтэхөөр хараатай байбалнь, колхозник яаха ёһотойб?

Харюу: тиимэ байбалнь, тэрэнэй дуратай нэгэ пенси колхознигой эрилтээр үгтэхэ.

Асуудал: абажа байһан пенсиһээ ондоо пенсидэ колхозник оруулагдаха эрхэтэй гү?

Харюу: эрхэтэй. Хэрэгтэй бүхы документнүүдэй үгтэһэн үдэрһөө эхилжэ ондоо пенси абаха эрхэтэй.

Асуудал: пенсиин асуудал шиидхэхэ комиссиин гаргаһан тогтоолые буруушааһан мэдүүлгэ барижа болохо гү?

Харюу: колхознигуудта социальна тэдхэмжэ олгохо аймагай Советтэ энэ асуудалаар хандажа болоно. Тэрэнэй гаргаһан тогтоол хүсэндөө үлэдэг.

Асуудал: пенси тодорхойлходоо ямар ажалта үдэрые хараалжа абадаг бэ?

Харюу: табан жэл соо хүдэлжэ олоһон олзо орошынь дундууж хэмжээе хараадуулжа пенси үгтэхэ ёһотой юм. Табан жэл хүдэлжэ олоһон мүнгыень хамталаад, жарада хубааха.

Асуудал: ажалай ямар олзо орошын хэмжээнһээ пенси тодорхойлогдодог бэ?

Харюу: колхозой ямаршье ажалда ябаһан һаань, ажалай түлөөһэнэй документын ёһоор тодорхойлогдохо.

Асуудал: пенсионер-колхознигууд абадаг пенсиеэ нэмээлгэхэ эрхэтэй гү?

Харюу: пенси абадаг болоһонойнгоо һүүлээр хоёр жэлэй туршада урданайхиһаа үлүү габшагайгаар хүдэлжэ, олон ажалта үдэр олобол, пенсиеэ ехэ болгуулха аргатай. Пенсиеэ ехэ болгуулха тухай мэдүүлгэ аймсоведэй гүйсэдкомой тэдхэмжын таһагта бариха. Хоёр жэл соо хэды шэнээн ажалта үдэр олоһыень гэршэлһэн документ байха ёһотой.

Асуудал: хүдэлжэ байһан пенсионернүүдтэ пенсинь үгтэхэ ёһотой гү?

Харюу: наһажаал гү, али инвалид боложо пенси абагшад колхоздо, гүрэнэй хүдөө ажахын предприятида хүдэлхэдөө пенсиеэ бултыень абаха эрхэтэй юм.

Ондоо предприяти, эмхи зургаануудта хүдэлжэ байһан пенсионернүүдтэ пенсинь үгтэхэгүй.

Улаан-Үдын ТЭЦ-эй уралан нарижуулагшад табан жэлэй гурбадахи жэлэй туршада 130 гаран дурадхалнуудые оруулжа, 44 мянган түхэриг алмаһан байна. Мүнөө эдэнэр В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай. Тэдэнэр табан жэлэй дүүрэтэр 170 мянган түхэриг арьбалха гэжэ шиидээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын ТЭЦ-эй турбинна цехэй уралан нарижуулагшад (зүүн гарһаа) мастернууд А. Стрепунин, Ю. Петров, цехэй начальник Т. Лаврик, ахалагша мастер П. Щербаков гэгшэд удаадахи дурадхалаа зүбшэн хэлсэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ДЭЛХЭЙН РЕКОРД ДАБТАГДАХА ГҮ?

Москвадахи эдир пионернүүдэй стадионой хүнгэн атлетикын дүхэриг СССР-эй суглуулагдамал командын формотой үндэр, залуу хүн урилдаанай харгыгаар үлэ мэтэг доходон татаад, алиханаар гүйжэ ябаба. Хэрбээ бага зэргэ доходоогүй һаа, эндэ һорилго хэжэ байһан хэдэн зуутаад эдирнүүдһээ тэрэ илгаруулашагүй байха бэлэй. Иигэжэ Валерий Брумель дахинаа һорилго хэжэ захалба...

Үндэрые харайлгаар дэлхэйн рекордсменэй спортивна зам дүүрээ гэжэ тоологдод олон байһан юм. Ушарынь хадаа тэрэнэй харайха үедөө эгээн лэ эршэмтэйгээр хаядаг баруун хүлынь усалда орожо, ехээр хухарһан байгаа бшуу.

1965 оной октябриин тодхорто тэрэ удаша дэлхэйн рекордсменэй гэмэлтэһэн хүл тайруулха аюулда ороод байһан юм. Гэбэшье Склифосовскиин нэрэмжэтэ Москвагай институдай доктор И. Кучеренкын шадабарита арга Брумелиин хүлые абараа юм.

Түрүүшын операциин удаа Брумель мэдээ ороходоо, «Иигэбэшье би дахинаа харайхал байхаб!» гэжэ хэлээ һэн. Тэрэнэй энэ этигэл, эрмэлзэлынь зарим ушарта аргаламжын тон хүшэр сагуудые тэсэжэ гараха, мүн больницада хэбтээд һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэнь ехэ туһатай байгаа. Тиимэһээ Брумель урда тээнь һуража байгаа физкультурын институдта таягуудые туланхай ерэжэ, гүрэнэй шалгалта баряад, багшын диплом абаа һэн.

1968 оной эхеэр Брумель ехэ спортдо бусаха этигэл найдабаряа ажаг һэжэггүйгөөр хубаалдаха арганантай танилсаа бэлэй. Тиигэжэ Курган хотын врач Гавриил Илизаров дэлхэйн рекордсменые аргалжа захалаа һэн. Олон дахин хэгдэһэн операциин һүүлээр Брумелиин гэмэлтэһэн хүл нүгөөдэдөө орходоо гурбан сантиметрээр богони болоноһон байгаа. Гавриил Илизаров тэрэниинь тусхай аппарадай туһаар «татажа», хэмдэнь оруулаа һэн. Тиигээд лэ 1968 оной октябриин 18-да Валерий Брумель таягүйгөөр ябажа эхилээ.

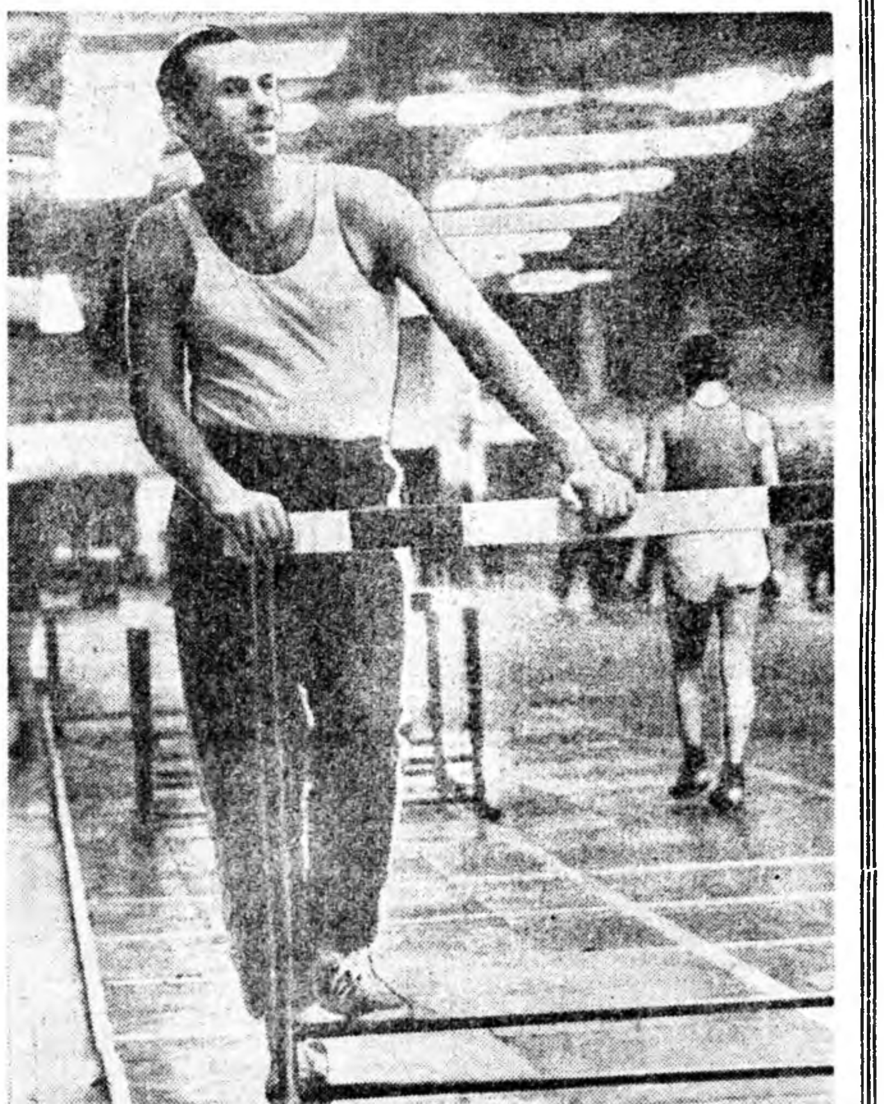
Москва бусаһаар лэ тэрэ һорилгонуудтаа бэлдэжэ захалаа һэн. Үнгэрэгшэ жэлэй декабриин эхеэр Брумель эдир пионернүүдэй стадион ерэдэг болоо. Янза бүриин гимнастика, стадионой дүхэриг харгыгаар гүйлгэ болон штангаар тэрэ үнөө жэмэлгэ багатай хүлөө бэхижүүлжэ эхилээ һэн. Брумель гантелеэр гэртээ гимнастика хэдэг байна. Гадна тэрэ найман килограмм шэгнүүртэй снаряд эмдээрээ табяад, эгэ баруун хүл дээрээ хори дахин һуужа, бодожо һорилго хэнэ. Гэбэшье энэ түрүүшын амжалтанууд Брумельдэ бэлэхэнээр дабагдаагүй. Тэрэ олон удаа хэсүү үбшэ хүлдөө мэдэржэ, мэдээгүйдөө нюдэнэйнгөө нулимса түрюулдэг. удаань шүдөө зуужа буурууладаг, тон нэтэрүү ородюсотой байгаа.

Эдэ бүгэдэнь тэрэнэй шэнэ тренер, дэлхэйн рекордсмен — Юрий Чистяковые баясуулдагшье, бахардуулдагшье байна. 1962 ондо Чистяков Брумель хоёр нэгэ секторто мүрысэжэ байһан юм. Брумелиин тренер мүнөө 35 наһатай, һаяшаг эрдэмэй кандидат болонхой. Тэрэнэй һориһон Москвагай спортсмен Валентин Гаврилов Мехикын олимпиадада 220 сантиметр үндэрые харайжа, бронзо медальда хүртөө һэн. 1000 хоногто гипсдэ байһан хүлтэй, 36 һара соо таягуудтай ябаһан рекордсмен дэн лэ «яарана» бэшэ лабза гэһэн бодол тренер Чистяковой һанаа зобоно.

Дээрэ хэлэгдэһэн мэтээр һорилгонуудай урагшатай байгаа һаа, ерэхэ хабартаа түрүүшын туршалгын харайлга хэхээр рекордсмен бодомжолно. Тиихэдэ ёһотойл мүрысөөнүүдтэ гарахын тула жэл тухай саг соо һорилго хэгдэхэ ёһотой гэжэ Брумель Чистяков тренертээ хэлсэнхэй. Мехикэдэ үнгэргэгдэһэн олимпиин наадануудай ябасые Брумель үшөө Курган хотодо байхадаа телевизорээр хараһан байгаа. Тиихэдээ 224 сантиметр үндэрые харайжа, алтан медальда хүртэһэн американец Дик Фосбюри гэгшын онол шадабари Валериие гайхуулаагүй һэн.

1963 оной июлиин 21-дэ 228 сантиметр үндэрые харайжа, Валерий Брумелиин тогтооһон дэлхэйн рекорд мүнөө болотор хэндэшье дабагдаагүй. Магад рекордсмен өөрөө дахин дабажа болохо гү?

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Валерий Брумель. Таягуудаа музейдэ үгэжэрхёод... 2. Мүнөө амияа амаруулхада болохо.

В. ШАНДРИНАЙ, УН ДА-СИНАЙ фотонууд.
ТАСС-ай фотохронико.

ВОЛЕЙБОЛ

КАМЧАТКЫНХИД ИЛАА...

Һүүлэй үедэ Буряадаймнай волейболистнар хүршэ область, хизаарнуудайнгаа хүнгэн атледүүдтэй уулзажа мүрысөө үнгэргэдэг, бэлиг шадабаряа туршалсадаг болонхой. Үнгэрөөшэ субботын үдэр Улаан-Үдэ хотымнай Спортын ордон соо РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө «Б» классай волейболистнарай (эрэшүүлэй) ээлжээтэ уулзалгада Камчатска областиин ба Буряадай хүнгэн атледүүд мүрысэһэн байна.

Буряадаймнай волейболистнарай команда энэ уулзалгада хабашадалаа гүйсэд харуулаагүй гэжэ тэмдэглэмээр. Түрүүшынгээ наадаанда абаһаар шанга шанга сохилтонуудые хэбэшье, айлшадаа мэдэхээгээгүй. Сеткэ дээгүүр бүмбэгын сэхэ доошоонь сохигдохотой али, камчаткынхид алданагүй тодожо абаад лэ тэхэрюулхэ юм. Хэды тиигэбэшье, энэ наадаанда айлшад 13 очкотойгоор шүүгдөө. Харин хоёрдохи тэмсэлдэ камчаткынхид түрүүшынхиһээ бүри эбтэйгээр наадажа, манай волейболистнарай тала руу хэды бүмбэгэ хойно хойноһоонь оруулаа. Энэ наадаанда Буряадаймнай волейболистнар хүсэеэ саг дарыдань элсүүлээгүй байһандаа, 3:15 гэһэн тоотойгоор айлшадтаа илагдаа.

Гурбадахи наадаанда манай волейболистнар илаха аабза гэжэ һанаһамнай, мүн лэ бираагүй. Энэ түрүүшын хоёр тэмсэлдэ манай командада хэды удаа һэлгэлтэ болоһоншье һаа, һайн дүн харуулаагүй. Наадаанай эхиһээр хэдыхэн минутын үнгэрөөд байхада, айлшадай сеткэ дээгүүр сохиһон бүмбэгые амжалтатайгаар тодожо абабашье, камчаткынхидай тала руу оруулжа шадаагүй. Тиигэжэ 5:15 гэһэн тоотойгоор баһал камчаткынхидтаа шүүгдэшөө. Дүрбэдэхеэ тулалдахадаа манай командынхид урда наадаанда орходоо яһала эбтэйгээр наадаа. Түрүүшын минутаһаа эхилжэ Буряадай волейболистнар шанга шанга добтолгонуудые эмхидхээ. Тиимэһээ айлшадаа абаһаар ехэтэ мэгдэхээжэ тухашаруулаа.

Энэ наадан тиимэшье ... лоогүй. Юуб гэхэдэ манай ... айлшад 15:9 гэһэн тоо... камчаткынхидаа илажа ... Тэрэнэй удаа эгээл һүүл... рюусалгатай тулалдаая ... хоёр галынхид шанга тэмс... Түрүүшээр манай волейбо... харюугай сохилтонуудые ... гээр хэжэ, өөрынгөө тала... очко бэшүүлээ. Харин һ... айлшад бүхы хүсэеэ ... шангадхажа, сеткэ дээгүү... бүмбэгэ сохижо оруулха... найхин тодон абажа ш... алдаа. Энэ тулалдаанда ма... лейболистнар 13:15 гэһ... тойгоор айлшадтаа шүүгд... тэжэ Камчатска областиин ... болистнар хамтадаа 3:2 ... тоотойгоор Буряадай волей... нарые илаһан байна.

Энэ жэлэй февралиин 8... най волейболистнар кам... хидта айлшалжа, харюуга... залга үнгэргэхэ байна. ... ямараар үнгэрхэ хаб?

В. ДОРЖИ...

КОНЬКИ

ЛАВРОВО БАГЛАА—МАНАЙДА

ГРЕНОБЛЬ, февралиин 2. «Мүнхэдөө хоёрдохи» гэжэ нэрэшэгдэн 26 наһатай рижанка Ласма Кауниcте (ехэ урилдаанда СССР-эй чемпионшье болоогүй юм) конькигаар урилдахадаа дэлхэйн абсолютна чемпион болобо. Энэ нүхэрнай Гренобльдохи олимпиин елүүр дээрэхи ехэ урилдаанда 189, 566 очко абаа. Тиигэжэ ехэ алтан медаль, мүн бага алтые (1000 метртэ — 1. 31,2 секунда) ба хоёр бронзово (500 метртэ — 45,6 секунда, 1500 метртэ — 2. 23,7 секунда) шагналда хүртэһэн байна. Харин Л. Мохначева 3000 метртэ урилдахадаа 5.02,8 секунда харуулжа, табадахи һуури эзэлээ.

Дэлхэйн чемпионой ехэ урилдаанда абаһан очко — СССР-эй тэгшэ елүүрэй шэнэ рекорд, харин 3000 метрэйнь дүн — оронойнь энэ зайн абсолютна рекорд болоно. Урданайнь түйлалтануудые Лида Скобликова (191. 666 очко) ... питолина Серегина (5. 0... кунда) хоёр түйлаһан бэл...

Энэ зайда урилдалгын ... тэдэ Голландиин спортсме... Схут дэлхэйн шэнэ рекорд... жо, 3000 метрэй зайе 4... 52,0 секунда соо гаталаа.

Ласма Кауниcте совет... шадай 1967—1968 онууд... һан урданайнь алдар со... рюулжэ, дэлхэйн экс-чемп... ландка Стин Кайзерые ... байна.

ТАСС-ай тусхай ...

МНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ пресс-конференци болобо

УЛААН-БААТАР. ТАСС-ай корреспондент Ч. Намжилов иигэжэ мэдээсэнэ:

Монголой Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй, культурна харилсаа байгуулха таһаг Монголой, гадаадын журналистнуудта зорюулһан пресс-конференци февралиин 1-дэ үнгэрөө. Энэнь оронойнь багшанарай үдэртэ зорюулагдаа. Монголой Арадай Республикын арадай гэгээрэлэй министрэй орлогшо Б. Энэбиш сугларагшадай урда үгэ хэлэбэ.

Дунда, тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудай багшанар, тэрэшэлэн арадай гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд үтэлөөдэр багшанарай үдэрые гурбадахи жэлээ баяр баясхалантайгаар тэмдэглэхэнь гэбэ. Мүнөө үедэ манай оронойнь арадай гэгээрэлдэ 10 мянга гаран багшанар ажаллана. Гансахан үнгэрэгшэ жэлэй туршада дээдэ эрдэмтэй багшанарай тоо 16,9 процентээр олошорһон байна.

Манай оронойнь арадай гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ Монголой багшанарай габьяань ехэ гэжэ Б. Энэбиш тэмдэглээ. Монгол багшанарай дунда 36 габьяата багшанар, арадай гэгээрэлэй 230 эрхим түрүүшүүл бии. ... мянга гаран багшанар правительствын үндэр хайрада хүртэнхэй.

Юрэнхы һуралсалай 167 һургуулида 196.600 гаран хүн, ... хай мэргэжэл олгодог 19 һу... — 95 мянган һурагшад, 6 ... сүулида — 7 мянга шахуу ... нэр һурана. Монголой олон... басагад Советскэ Союзай, ... оронуудай дээдэ һургуулинууд... ража, эрдэм мэргэжэл шухала... най оронойнь 5 хүн бүхэнэй ... эрдэм номдо һурадаг болоо.

Орон дотороо арадай ... саашадань хүгжөөн һайжа... тула Монголой Арадай-револ... парти, Монголой Арадай Р... кын правительство шухала ... нуудые абажа байна гэжэ ... орлогшо мэдүүлээ.

Испанидахи тэмсэл улам шангадана

Испанида гурбан һараар онсо байдал соносхогдобо гэһэн мэдээсэлые Франкис правительство январиин 24-дэ тараа һан юм. Энэнь болохо дээрээ ямар удхатайб гэхэдэ, дайралдаһан лэ хүнүүдые ямаршье хиналтагүйгөөр арестовалжа, оронойнь холын районуудта сүлэхэ, үдэр һүнигүй мүшхэлгэ мүрдэлгэ хэхэ хүнүүдэй һуури байрана һаадгүй һэлгэлгые хорихо эрхэ полицида олгоһон байна. Сэрэгэй, мүн граждан полициин тусхай отрядууд бүхы автомобильна харгынуудые хаажа, Испаниин, харин гүрэнүүдэй машинануудые, документнүүдые шалгана гэжэ гадаадын информационно агентствэнүүд мэдээсэнэ. Сэрэгэй ехэ ехэ частьнуудай иишэ тиишэ һүндэлэн, һууряа һэлгэхэнь хаа хаанагүй харагдана, тэдэ частьнууд Испаниин провинциинуудай гол хотонуудые хүреэлнэ.

Зонхилогшо Франкын фашис гүрим буу, жада бариһан сэрэгшэдые улам олоор элсүүлнэ. Яахадааб гэхэдэ, энэ гүрим үдэр бүри доройтон муудажа байһанаа мэдэрнэ. Ажалшадай тэмсэл Мадридта, Астуриин горнягуудай тосхонуудта, басакануудай нютагта, Андалузиин олон тоото һууриин газарнуудта саг үргэлжэ орьёлон дэлгэржэ байна.

Мадридай, Барселоной университедүүдэй студентнүүдэй демонстраци хэжэ эхилһэнэй, тэрэниинь Испаниин бүхы һурагшадай дэмжэһэнэй һүүлээр онсо байдал тогтоохо гэһэн соносхол гаргагдаа. Студентнэр демонстраци хэхэдээ, һуралсалай хархис гүримые, демократида харша гүримүүдые буруушаажа байһанаа мэдүүлһэн байгаа. Залуушуулай демонстраци хүнүүдые олоор мүшхэлгэ мүрдэлгын шалтагаануудай нэгэн болоо. Имагтал хүдэлмэришэн анги гол аюул тохёолдуулха юм гэжэ зонхилогшодой гүрим сахигшад һайн ойлгоно. Хүдэлмэришэдэй бэеэ даанхай эмхинүүдые байгуулга франкис Испанида хоригдонхой. Правительствын хинажа байдаг профсоюзуудта ажалшад баалалтын гүримаар оруулагдана, тиимэ профсоюзуудта хүдэлмэришэдтэй сугтаа эзэд баяшуул оруулагдадаг байна. Тиимэ «профсоюзууд» хүдэлмэришэдэй аша туһа хамгаалхагүй байһаниинь элитэ.

Испаниин хүдэлмэришэн анги һүүлэй үедэ өөрын шэнэ эмхи — хүдэлмэришэдэй комиссинуудые бии болгоо. Тэдэнэй үүргэнь улам ехэ боложо байна. «Хүдэлмэришэнэй шэнэ хүдэлөөнэй дэлгэржэ байһан ушар мүнөөнэй Испанидахи шиидхэхы шатань болоно, — гэжэ Испаниин Коммунис партиин Генеральна секретарь Сантьяго Каррильо бэшээ һэн. — Шэнэ хүдэлөөнэй үедэ бии болоһон хүдэлмэришэдэй комиссинууд ажалшадые сүлөөтэйгөөр нэгэдхэн жагсааха гол арга хангана. Эдэ комиссинуудта коммунистнууд, католигууд, социалистнууд, профсоюзна ажал ябуулагшад, националистнууд, зарим ушарта зүүнэй тала баримталдаг фалангистнуудшье оролсоно. Хүдэлмэришэдэй комиссинуудай элеэр ябуулга хэдэг болоһон ушар Испанида демократиин, сүлөөтэй талаар хубилалтын эхилжэ байһые гэршэлнэ».

Испанида үшөөл нүлөөтэй байһан доодо, дунда шатын шажанай алба таншье Франкын гүримдэ дураа гутажа эхилээ.

Испаниин армидашье дураа гуталга эхилэнхэй. Армиин сэрэгшэд хүнүүдые хэһээн зоболхо үүргэеэ дурагүйгөөр бэелүүлнэ.

Франкизмын нюуса бэшэ политическэ гансахан эмхи болоһон фалангистнуудай дундашье мүнөөнэй политическэ хараа шугамые шэнэдхэхэ эрилтэнүүд шангаар табигдажо байна.

Улам ехээр гансаардажа ... Франкын зонхилхы тушаал... нуудые хэһээн зобоохотойгоо... мэхэлхэ һанаатай. Орон дото... далаа үндэһөөрнь шэнэдхэх... ха гэһэн үргэн нийтэ арадай... тые бэелүүлхын оронда, ... нюурнууд министрнүүдэй ту... дые һэлгэлгээр хизаарлана.

Франкын фашис гүрим ... мүнөө гансахан хүсэндэ— ... кын Холбоото Штадуудта ту... болоо. «Бэе бэеэ хамгаал... Испани Америка хоёрой ... баталагдаһан хэлсээн 1953... хүсэндөө байһаар. Водород... нуудые тээһэн США-гай ав... рэгай хоёр самолет мүргэлдэ... һанадай ажаһуудаг Паломар... тосхон дээрэ 1966 оной ян... рада бута һурэн унаһанай ... Франкын гэмтэ политикань ... арадта улам эли болоһон ... кис Испани Америка хоёрой ... сан зэбсэглэлтые дэмжэһэ... бүхы оронииень хосорон ... түйлдэ хүргөөд байна.

Америкын зонхилолгою... тэмсэлые Испаниин Коммун... толгойлно.

Шэнэ декредэй бэелүү... эхилһэн түрүүшын үдэрнүүд... гаран хүн арестовалагдаа ... лын саанахи хэблэл мэдээсэ... кын дотоодын хэрэгүүдэй ... генерал Алонсо Вега һаяар... нуудайнгаа тооё нилээд ол... жа, орон доторхи тусхай ко... ционно лагерьнуудые бии ... хүсэлтэй.

Хүнүүдэй арестовалагдаа, ... зобоогдоошье һаань, Франк... римда эсэргүү тэмсэл улам ...

ЛУИС СЕРРА...
(Т...)

Хүнүүд арестовалагдана, мүрдэгдэнэ...

ПАРИЖ. (ТАСС). Франкын полици Испанида хүн зониие олоор хаажа үргэлжэлһөөр гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Мадридһаа мэдээсэнэ. Һүүлэй неделиин туршада соо ниислэл хотодо 83 хүн арестовалагдаа, онсо байдал тухай декредэй үндэһөөр 20 хүн холын районуудта сүлэгдэһэн байна. Тэдэнэй тоодо — ниислэлэй университедэй 11 профессор, хоёр журналист, адвокадууд оролсоно.

Гүрэндэ харша хорото ябуулгануудые хэнэ гэжэ һэжэглэгдэһэн студентнэр мүрдэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

Энээнтэй дашарамдуулан, Франкис правительствын бэелүүлжэ байгаа архис хэмжээнүүдтэ эсэргүү буруушаалганууд улам шангадажа байна гэжэ Испаниһаа абтаһан мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Бильбао гэжэ нютагта 6 мянга гаран хүдэлмэришэд полициин зоргоорхо ашала эсэргүүсэн, ажалаа хаяад бай... рас хотын студентнэр һур... демократическа шэнжэтэй ... түлөө тэмсэжэ үргэлжэлһөөр.

НАЙДАЛ, ТЭМСЭЛЭЙ ЖЭЛ

Даниин НАТО-да хабаадалгын болзор 1969 ондо дүүрэхэ юм. Тиихэдээ бэрхэшээл, гарза ехэтэй, ужаг удаан хорин жэл үнгэрхэнь. Оронойнгоо аюулгүй байдал хангаха тухай хамаг найдуулганууд энэ үе соо тад һөөргэ зорилгодо хэрэглэгдээ. Сэрэгэй тус бүлэглэлэй стратегическэ аюулгын «шатарай хүлдэ» Дани дайруулаа.

Дани НАТО-да ороогүй байхадаа, мүнөөнэйхииингөө зургаанай нэгэ хуби тухай мүнгэ зэбсэглэлгэдэ гаргашалдаг һэн. Мүнөө 8 миллион шахуу крон үдэр бүри гаргашалнабди. Баруун Германиин үһөө нэхэгшэдһээ өөрыгөө хамгаалхын тула Дани НАТО-да хамжаа юм гээд зарим хүнүүд хэлэдэг. Теэд эгээн аюултай, милитаристнуудай хамтын командовани мүнөө Европодо бии болонхой.

Германиин милитаризм гэдэг юуб гэжэ өөһэдынгөө үршагта байдал дээрэһээ мэдэжэ абаагүй аалди? Мүн яаралтайгаар зэбсэглэлгэ милитаристнуудта шэнэ хүсэ олгоно, демократиие хизаарлана гэжэ энэ байдалһаа ойлгожо абаа бэшэ аалди? НАТО-да хабаадалгын манда ямар ехэ бэрхэшээлтэй, аюултай байһыень хэншье нюужа шадахагүй. Энэ бүлэглэлдэ саашадаа хабаадалгын ямар ехэ аюултай байһыень хэншье анхарангүй байжа шадахагүй.

Тиимэһээ өөрынгөө орониие НАТО-һаа гаргахын тула, арад зоноо бата нэгэдэлтэ тэмсэлэй замда оруулха арга бэдэрхэ ёһотой болонобди.

Атлантическа бүлэглэлһөө Даниие гаргабал, Баруун Германиин нүлөөнһөө сүлөөрбэл, атомна зэбсэглэлгэдэ хамаадахагүй Хойто зүгэй амгалан орониие байгуулха замдахи түрүүшын алхам болохо үгэхэ бэлэй.

Саашадаа юу хэхэ ёһотой болоноб? Европын бүхы оронуудта, хилэнүүдтэ аюулгүй байдал хамтаараа хангахаар һайн арга зам бэдэрхэ шухала болоно. Уласхоорондын байдалай түгшүүрилтэй болоһонһоо уламжалан, Норвеги ба Дани мэтын багахан гүрэнүүдэй арадууд сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй политикые хамтаараа аюулгүй байдал хангалгаар һэлгэхэ хүсэлтэй болоһониинь мэдээжэ. Бидэнэр, Даниин коммунистнууд, тиимэ аюулгүй байдалай гүрим ёһо бэелүүлхэ дурадхал оруулнахайбди. Мүнөө гүрэнүүдэй тогтомол хилэнүүдые мэдэрхэ, тэдээнтэй харилсаагаа һайжаруулха ябадалһаа үндэһэлэн, амгалан байдал тогтоогдохо болоно. Тиимэһээ Одер-Нейсе дээгүүр гараһан хилые, ГДР-ые мэдэрхэ ёһотой болонобди.

Европын аюулгүй байдалай иимэ гүрим ёһо гүрэнүүдэй тэгшэ эрхэһээ үндэһэлхэ, багахан оронууд нейтральна байдалтай байха болоно.

Дэлхэйн дайнууд хоёр удаа Европоһоо һужарһан юм. Харин мүнөө эндэхи байдалые урдынхиһаа ондоогоор хүгжөөхэ арга боломжонууд бии. Манай түби дээрэхи мүнөөнэй хүсэнүүдэй хубаарилһаа харахада, хүдэлмэришэн анги, коммунистнууд, социалис гүрэнүүд, эб найрамдалай ба дэбжэлтын асари ехэ хүсэн болоно гээд нэгэнтэ бэшэ заагаа һэмди. Европын хүн зоной хахадынь социализм байгуулжа байна. Энэ ушар хүдэлмэришэн ангида шухала социальна онол нүхэсэлнүүдэй бии болоһые, демократиин ба эб найрамдалай шэглэлтэйгээр Европын хүгжэлтые хубилгажа шадаха хүсэнүүдэй бии байһые харуулна.

Мүнөө жэлдэ Даниин арадай үмэнэ бусадшье асуудалнууд табигдана. Түбхын түрүүн бүхы улад зонойнгоо ажабайдалай арга нүхэсэлнүүдые һайжаруулха, тэдэниие ажал хүдэлмэрөөр ходо хангажа байха ушартай. Тиихын тула зүүнэй үзэлтэй бүхы хүсэ нэгэдүүлхэ, хархис үзэлтэниие зайсуулха шухала.

Май һарада Москвада үнгэргэгдэхэ коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй уулзалга 1969 оной онсо ехэ удхатай ябуулга болохо. Амгалан байдалда аюул тохёолдуулагша империализмтай тулалдаһан тэмсэлдэ коммунистнууд шиидхэхы туһа хүргэжэ шадаха, дэлхэйн байдалда нүлөөлжэ, хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү харюу сохилто эмхидхэжэ, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл үргэдхэжэ, вьетнам арадтай, мүн национальна, социальна сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэ бүхы арадуудтай һанал бодолойнгоо нэгэдэлые бүри ехээр бэхижүүлжэ шадаха гэжэ, удаан саг соо хүлеэгдэһэн бэлэдхэлэй һүүлээр дэлхэйн коммунис партинуудай диилэнхи олониинь адли тобшолол гаргаһан байна.

1969 он асари ехэ хубилалтануудай жэл боложо түүхэдэ орохо аабза гээд найданаб. НАТО гэдэг эзэрхэг түримхэй бүлэглэл, бусад сэрэгэй бүлэглэлнүүд үгы болог лэ! Аюулгүй байдал хамтаараа сахиха замаар, бата бэхи эб найрамдалда зориһон замаар 1969 ондо түрүүшын алхамууд хэгдэг лэ!

Кнуд ЕСПЕРСЕН,
Даниин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ.
(АПН-Радио).

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

Булимтарагшадта харюу

КАИР. (ТАСС). Израилиинхидай эзэмдэһэн Газа гэжэ секторто араб партизанууд эдэбхитэйгээр тулалдажа үргэлжэлһөөр. Партизанууд Газа хотын үйлсэнүүдэй нэгэндэ январиин 31-нэй үдэшэлэн Израилиин сэрэгэй автомобиль руу граната шэдээ гэжэ «Аль-Гумхури» газетэ бэшэнэ.

Израилиин эзэмдэлгын засагаархид араб партизануудай эдэбхитэйгээр дайлалдадаг болоһонтойнь дашарамдуулаһ, Газа, Рафах хотонуудта хүнүүдые олоор барижа хааба.

Ола гэгшын хэрэг тушаа

ВЕНЭ. ТАСС-ай корреспондент Б. Иванов иигэжэ дамжуулна:

Американецуудай даалгабаряар 1951 онһоо 1960-аад оной эхин хүрэтэр коммунизмда эсэргүү нюуса эмхи Австрида хүдэлжэ байһан юм. Австриин профсоюзуудай нэгэдэлэй түрүүлэгшэ, дотоодын хэрэгүүдэй министр урдань байһан Франц Ола гэгшын хэрэг хаража эхилһэн сүүд дурсагдаһан баримта элирүүлжэ, бусад оронуудахи коммунизмда эсэргүү ажал ябуулга США-һаа үгүүнгитэй байһыень элишэлэн харуулһан байна. Ола өөрынгөө тушаал хэтэрүүлэн, мүнгэ зоори хуули бусаар гаргашалһан, профсоюзай мүнгэ уриһэн байгаа.

Хүнүүдые бэлдэхээр, нюуса мэдээнүүдые дамжуулдаг, станцинуудые байгуулхаар хараалһан, «коммунизмда эсэргүү тусхай проект» бэелүүлхын тула американецуудһаа 8—10 миллион шиллинг абаа һэм гэжэ Ола мэдэрээ юм ха.

ТОКИОГОЙ ХҮН ЗОНОЙ ТОО

ТОКИО. (ТАСС). 1968 оной туршада Токиогой хүн зон 153.007 хүнөөр олошоржо, 11.353.724 хүрэтэрөө олон болоһон байна гэжэ Токиогой муниципалитедэй управлени мэдээсэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хамагай шухала, хамагай ехэ удхатай» гэһэн үргүү бэшэг. «Табан жэлэй дүрбэдэхи жэл» гэһэн рубрика доро информацинууд. Республикын ажахынуудай хүрьга абалга тухай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Харгы замыень гэрэлтүүлэн...» гэһэн А. Егоровой статья. Түрэл орон доторнай. «Ажабайдал абарагты» гэһэн А. Крутиловай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Буряадай областной партийна организациин түүхэһээ» — Д. Бажеевэй статья. Хилын саанаһаа ерэһэн телеграмманууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. АПН-эй материалнууд. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «Бүхы хүдэлмэриинь эрхим һайн» гэһэн аха классай һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.40 минутаһаа «Буряад хэлэнэй хэшээл» гэһэн дамжуулга. 19 часһаа «Холо, ойрын һонин» гэһэн дамжуулга. 19.20 минутаһаа «Экран» гэһэн телевизионно суглуулбари. 20.20 минутаһаа хүдөө ажахын асуудалнуудта зорюулагдаһан дамжуулга. 20.35 минутаһаа «Шекспир хүгжэмдэ» гэһэн дамжуулга. 21.40 минутаһаа «Операция «Трест» гэһэн уран һайханай телевизионно фильм (хоёрдохи серинь). 23 часһаа «Сочинение танца» гэһэн фильм-концерт.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМ...

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54..., приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со... те Министров БурАССР.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати ... Совете Министров БурАССР.

Н-02311. Зак. № ...